

PHONG-HOÀ

16 TRANG

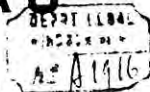
TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

7 XU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - NAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

SỰ SỐNG của DÂN QUÊ

Kiến-cáo, lè-lạc.

“**S**ự cần nhất là làm thế nào cho không có người đi kiện cáo nữa.”

Đó là lời dặn Không-Tử, mà nhiều ông phủ, ông huyện ngày nay viện ra sau khi đã khoe-khoang rằng ở hạt mình những việc tạp-tụng một ngày một ít dần.

Phải! Dân quê hạt nào rờ được mỗi ông quan phủ-mẫu không sinh ra sau khi đã khoe-khoang rằng ở hạt mình những việc tạp-tụng một ngày một ít dần.

Đã biết thế, sao còn sinh-tụng? Xét ra sự sinh-tụng ở tỉnh ngụ-dôn, hoặc lòng hư-danh mà ra (sống nh ngụ-dôn với lòng hư-danh cũng

là một, - có ngụ-dôn mới thích hư danh).

Nếu lỡ đề trâu ăn lúa, phá hoại ruộng nhà bác nhiều Bình, bác xã Giáp nhận biết là mình trái mà xin lỗi hoặc đền tiền lại kẻ bị thiệt hại thì việc gì còn phải dựa nhau đến cửa quan. Khốn nỗi xã Giáp lại ngụ-dôn chẳng biết thế nào là phải, là trái, lại càng đầu cứng cổ, thò mắt tiép lo chạy dàu dàu chứ không chịu lên vai đồng bạc.

Nếu tranh lý-trường với B..., khản C... bị kềm về bầu, chịu thôi ngay đi thì làm gì đến nỗi kẻ được mất quan tâm, kẻ thua mất quan tư, mà đem thịt đến cho hùm sọ. Khốn nỗi còn tham chút hư-danh, còn giữ cái sĩ-diện hão nên gia-tái mới khảnh-kết mà làm cho kẻ tranh với mình cũng vì mình mà thất cơ lỡ vận.

Khốn nạn! Họ chẳng biết gì hết! Chỉ tưởng có tiền thì việc phải xong, động một tí là tìm thầy tìm thợ, lo chạy soay-sở.

Dầu dầ dầ-cận như thế thì đâu

gặp những ông «phủ-mẫu» Phong kẹy đời việc cũng còn khổ-don, nữa là những ông ấy mà dân cho là «phủ-tinh» lại rất ít ỏi, hiếm có. (Ở xã ta «phủ-tinh» của dân là ông quan không hay biết việc, chỉ dòn biển cái gì thì lấy thôi).

Vậy thời sự làm cho tiết kiệm-cáo phải ở dân, chứ không nên mong ở quan.

Song làm thế nào cho hết người sinh-tụng? Khuyến báo nhau đừng đi kiện? Khó lắm. Khuyến dân gian xem luật? Cũng khó lắm.

Chỉ có cách này tuy cũng khó, song còn có thể thi-hành được. Là hội-đồng hương-chính chia ra từng ban. Trong đó có ban tài-phân hoa-giá. Những viên-chức trong ban tài-phân thì có-nhiên là phải bắt-buộc biết những sự giản-dị về luật pháp, nghĩa là phải thuộc những điều chép trong bộ Tân-luật hiện-hành.

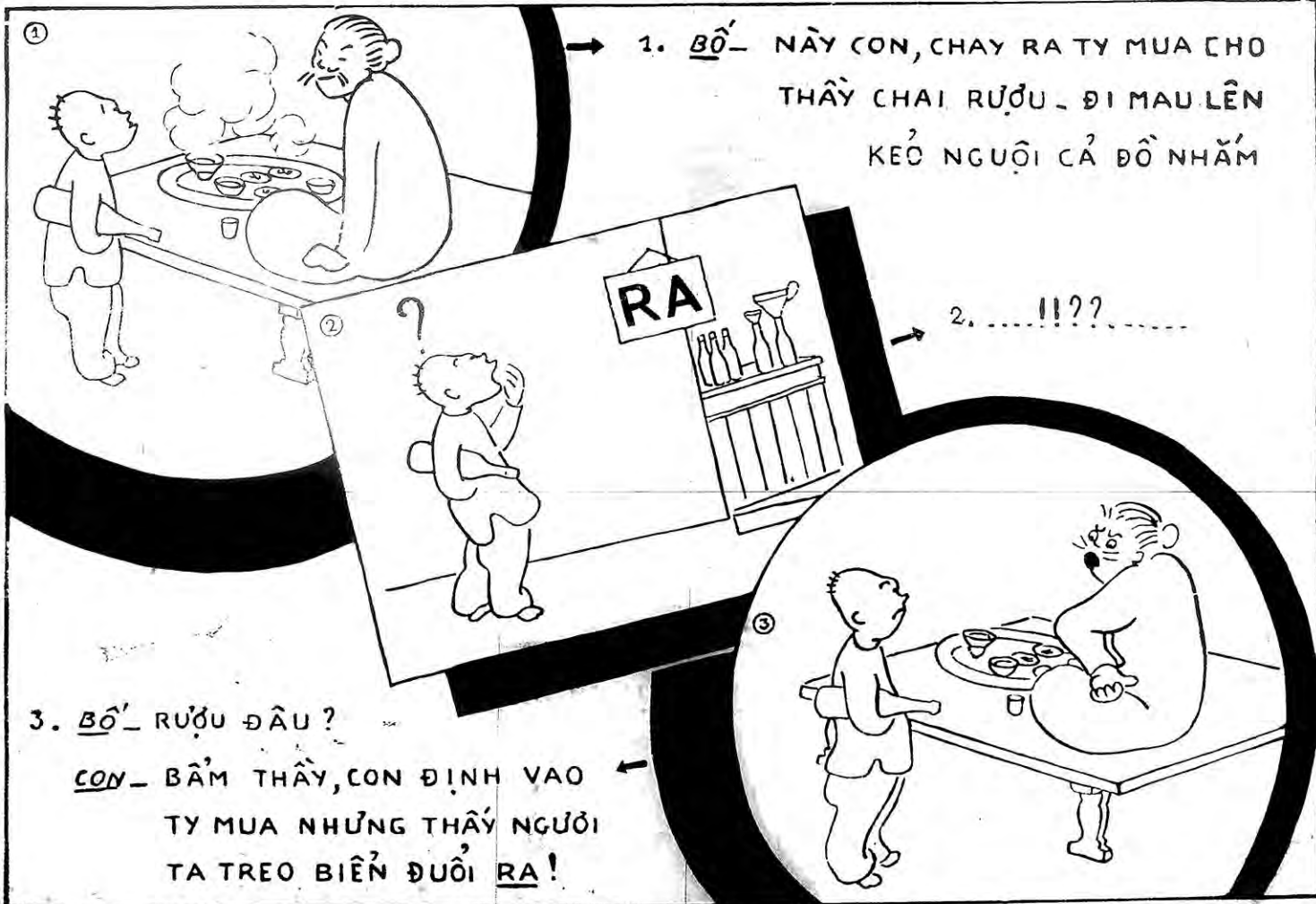
Trong làng có xảy ra sự gì lời thời thì hai bên đương-sự phải đem đến trước ban tài-phân của làng đã.

Ban tài-phân sẽ theo lệ phải trải mà xử, mà giải hòa, trừ khi việc hơi khó xử mới phải tra-cứu kỹ-càng Tân-luật (vì các việc xảy ra ở nhà quê thì phần nhiều chỉ thuộc về vi-cảnh mà thôi).

Rồi ban tài-phân sẽ làm biên-bản, gửi cho mỗi người đương-sự một bản sao. Tuân theo lời hòa-giải của hội-đồng là vậy. Song, nếu một bên đương-sự không chịu, cứ đem việc lên tòa sơ-cấp hay tòa nhị-cấp mà tòa án ấy cũng xử như ban tài-phân hoa-giá thì kẻ ấy sẽ phải nộp một món tiền phạt rất nặng vào hương-quỹ.

Đó là tôi bàn sơ qua mà thôi. Tôi chỉ muốn làm thế nào mà lẽ phải trái ở trong dân, anh em bàn-bạc hoa-giải với nhau, chứ đừng một lý một tỷ cũng lôi nhau đến cửa quan. Vì tôi thấy có lắm việc chẳng đáng la gi, họ cũng lằng-lằng kiện-cáo, chỉ tổ chầu-chực, tốn-phí vô-ích.

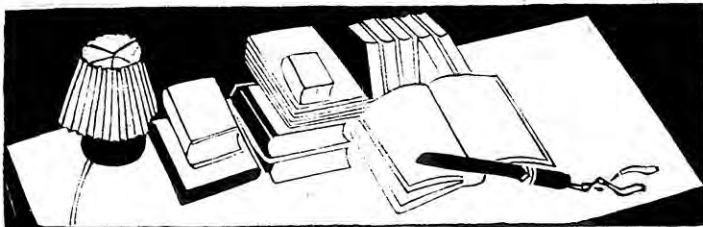
NHỊ-LINH

Tranh dự thi số 65

Thầy - Tỳ, chữ này là chữ gì?
Tỳ - Thưa thầy, chữ nhỏ ạ.

Cái luân-lý của Hanoi... ban đêm

Cái luân-lý cũ của ta đã khiến cho nhiều người trở nên bó buộc; hẹp hòi; họ chỉ có loanh-quanh luẩn-quẫn trong cái khuôn sáo cũ như những người bị bịt mắt. Hễ gặp một sự gì mới, một tư-tưởng gì mới, thì họ bắt đầu kêu la như vịt nghe tiếng sấm: khi ấy họ trở nên những nhà đạo-đức đấy!

Có Việt-Nga đi bộ? Phong-hóa suy đồi! Phụ-nữ quần vợt? Luân-lý suy đồi! Có con gái mặc áo mui? Suy đồi! suy đồi!

Rồi họ bắt người viết văn phải là ông thầy giảng luân-lý, cái luân-lý của họ, không cần biết đời xấu, tốt ra sao, luân-lý đã! Sự thực có tốt đẹp thì hăng phờ ra, nếu nó xấu xa, đau đớn thì mau mau dấu diếm, che đậy lại. Họ ngây thơ, tưởng rằng như thế sẽ chữa được những cái xấu xa đau đớn ấy!

Có biết đâu! Có sinh ra bao nhiêu cái đáng thương tâm trong lòng người, trong gia-đình, trong xã-hội.

Người viết văn bây giờ, phải là người trọng sự thực. Không thể trách người ta cái bần-phận ấy được, dù sự thực có là một sự thực xấu-xa, chua chát nữa.

Nhà đại văn-sĩ nước Pháp, ông Paul Bourget đã từng nói: không thể lấy né về luân-lý mà bắt nhà viết văn không được quan sát cuộc đời. Đối với người viết văn, làm một

nhà luân-lý là phải trọng sự thực, thấy thế nào, nói thế.

Ông Paul Bourget thì hẳn không còn ai dám cho là một người làm bại hoại luân-lý nữa. Còn một bài học nào thâm-thúy hơn một cảnh đời hoạt-dộng, đau khổ, vui sướng - mà nhà văn đã tả nên?

Hanoi... ban đêm là một bài phóng-sự về môi-trường toàn sự thực, thuật lại những cái tai nghe, mắt thấy, chứ không phải những sự bịa-dặt.

Chính ra, không thể bịa đặt được: sự thực nhiều khi ghê gớm, vượt ra hẳn ngoài vòng tưởng-tượng của trí người.

Diễn lại một cảnh đời có nhiều sự xấu xa, dơ bẩn - Hanoi... ban đêm tuy vậy vẫn giữ được sự thanh nhã, kín đáo, không có những lời nói tục tằn, thô bỉ. Bởi vì không phải trú trọng ở chỗ gọi lòng dục của mọi người.

Nếu vì sự mãi-dâm như là một cái ung độc nguy hiểm của xã-hội cần phải trừ bỏ thì trước hết cần phải biết rõ đã. Nhà luân-lý cũng như ông thầy thuốc, không thể mơ hồ dựa dao trích cái nhọt độc, mà ừ ừ không biết căn nguyên nó ở đâu.

Cái luân-lý Hanoi... ban đêm là tỏ cho mọi người biết cái nguy hiểm ấy của xã-hội - để mong tìm phương cứu chữa.

tủ' nhỏ...

Lấy hai đồng cân mắt gấu thật tốt hòa với hai lượng màu gà. Mà phải chọn mắt con gấu it ra là hai môn va/ con gá it ra là ba chân.

Sở ông Cửu-Nghị

Sở ông Lê-công-Đắc

Ông Đắc lạ, chắc sở ông cũng lạ. Mệnh ông chắc có sao thiên-quý ăn-quang đống. Vì có câu rằng:

Quý ân phong độ trọng phu,
Chẳng hay quân tử hình thù cũng xinh.
Mà ông Đắc vốn là người trọng phu, quân tử... quân tử trong đám quân tử ở chợ Đông-Xuân.

Xem đến cung tật ách lại lo cho ông. Thiên cơ vũ khúc đóng ở cung này. lại thêm thái-dương hãm địa và thái sát ám chiếu. Thật chẳng khỏi cầu:

...Bởi sao cơ vũ đóng miền ách phương,

Nhược bằng giá sắt chỉ sang,
Thái-âm đau bụng, thái-dương buổi đầu.

Nếu ông Đắc có buổi đầu, thì nên tìm thuốc mà chữa đi. Từ-Ly tử mạch cho một phương thuốc kiến hiệu như sau này:

Nhưng trên cái luân-lý ấy còn một cái luân-lý cao thượng, hợp lòng người hơn nữa: ấy là sự thương người.

Những cô gái bán dâm là những cô gái chịu bao nhiêu nỗi đắng cay, chua xót. Tại họ hay tại xã-hội? Tại họ cũng có, nhưng họ không phải là những người đáng trách. Đáng trách hơn là chúng ta, đã vì lòng khinh bỉ của ta mà họ sa hẳn xuống vực sâu thăm-thẳm.

Cái lãnh-dâm của người đàn ông, và cái lòng ác-nghiệt, danh-dá của các bà, không bao giờ hiền, thương, và tha thứ cho người có lỗi - hai cái ấy, đã khiến cho bao nhiêu cô con gái phải đem thân làm cái nghề nhục-nhà nhất trong muôn nghề.

Khinh họ là làm một sự không công bằng. Ai có biết, lúc bước vào nghề, họ đã nhìn đời bao nhiêu ngày? Họ đã long-dòng, điều-dùng đến bao nhiêu?

Ta không nên xét đến cái lỗi, chỉ nên biết rằng họ là những kẻ đáng thương. Thực là vô nhân-dạo, nếu ta cứ diêm-nhiên, lãnh-dâm đi qua những cảnh khổ sở, đau đớn ấy.

VIỆT-SINH

Ông Nghi được thưởng cứu-phần, sau lại được cái huyền-ham, thì chắc sở ông không đến nỗi *giúp không giúp kiếp nhưng cũng không có thể ton quý hương qua được.*

Mệnh cơ sao tử-vi đóng thì cung trung-liêu đầy, ngặt vì mệnh cơ *thìn mà tuột ra phi quim chiếu sang cho nên đem vào cầu.*

Từ thu thuật phá-quân.
Phu nhi bất quý chịu phần hư danh.

Mệnh ông phải thiên-la, địa-vong thì thật là đúng. Vì rằng thiên-la địa-vong là lưới giờ lưới đất, mà ông lại ở trong cái nhà hòm của ông hay ở trong cái ô-tô hòm của ông cũng chẳng khác chi con cá nằm trong lưới, vậy có *bực* thật - nhưng chẳng có sợ mũi gì!

Sở ông Nguyễn-tiên-Lãng

Mệnh ông Lăng có thiên-phủ đóng, nên ông cũng thông minh, nhưng chẳng may gặp hỏa-tinh, linh-tinh cho nên ông thiên về lối văn sâu, khác hoa soạn rập, than ve sặc sỡ: thật đúng câu:

Hỏa-tinh thủ mệnh hình dung vẽ sấu,
Xem cung quan-lộc ông này mới biết ông công danh chất chường, bao nhiêu hy vọng chỉ vì đại tiêu hạn trùng phùng vào năm 21, 22 mà thiên-mã lại gặp đa-la cho nên tuy có gặp *quy-nhân* nghĩa là quan thầy mà con ngựa của ông không thể đời đất Bắc

TỰ LỰC VĂN ĐOÀN

HỒN BUỐM MƠ TIÊN

Giấy giầy và tốt thượng hạng
Đã vẽ màu. Có sửa và thêm nét
đẹp. Tranh ảnh vẽ lại lại
và đẹp hơn trước nhiều

Văn hay!
Vẽ đẹp!
Một quyển sách quý!
Độ 120 trang
Giá 0\$40

AN-NAM XUẤT-BẢN QU XUẤT-BẢN

Bắt đầu từ tháng bẩy tây phòng giầy của bản Công-ty, trước ở 34 hàng Nâu, Hanoi, đã dọn cả xưởng ở lò nâu rượu tại Văn - Điện. Vậy Ngai nào có công việc gì hay thư-từ giao-thiệp với bản Công-ty thì xin mời xưởng Văn-Điện.

BẮC-KỲ NAM-TỬ-U CÔNG-TY LẠI CẢO

...đến ló'n

sang Pháp được. Nếu không, ông cũng có thể giạt được mảnh bằng, xin vô Huế như ai ai. Ân hận lắm thay!

Số ông Nguyễn-hữu-Cự

Số ông Cự là cái số vất vả, tiền hậu bất nhất. Cung điện-trạch có sao vũ-khúc, thiên-cơ đóng nên cũng hay, song hiềm hoàn dịch ngày rầy nhiều phen, cũng vì thế mà khi lên voi khi xuống chó khi thì nghênh-ngang trên ghế nghị trường, khi thì đeo mực kính ngồi bán thuốc lậu, nhưng phẩm giá ông bao giờ cũng vậy, cái phẩm giá của một nhà « thuốc dân ».

Số ông Đặng-phúc-Thông

Ông này mệnh phùng phá-quan thất-sát nên bay đi, đi tìm mỏ. Nhưng lại giặp không giặp kiếp, cho nên lang thang mãi mà mỏ vẫn không thấy. Ấy cũng bởi cung thiên-di của ông có sao liên-trình đóng cho nên nội trở ngoại hay, ông ở đất Bắc này không thể phát đạt được, phải đến vô Huế may ra mới tìm được mỏ chưa khai.

TỰ-LY TỰ

Chị em túc cầu trong Nam và sân quần phụ-nữ ngoài Bắc

Ở cái vòn thuộc tỉnh Cần-thơ mới có một đội ban túc cầu phụ-nữ. Hôm mồng hai tây vừa rồi, chị em đã chẳng e lệ trở tài trước mấy ngàn khán-giá.

Mấy chị em túc cầu đó toàn là con gái mười tám, đôi mươi, duy có cô thủ-gôn đã có chồng rồi. Đội ban đàn bà ấy như dưới:

Bà Ngọc

Các cô Triệu Tỉnh

Kén Năm Mười

Minh Mérithe Huy Ba Quý

Thật là một sự mới trong làng thể-thao Việt-Nam.

Ngoài Bắc ta, chị em chỉ khi cùng không kém gì chị em trong Nam, nên họ hào hết hơi về việc lập sân quần phụ-nữ. Nhưng chỉ khi chị em ngoài Bắc chỉ đến thể thôi.

Vì vậy nên sân quần phụ-nữ thành lập đã lâu mà cỏ mọc, rêu phủ, cái sân nó vẫn nằm chờ đợi gót sen của mấy tri âm giầy sáo.

Chắc chị em đất Bắc còn đợi bao giờ cái sân quần của chị em hóa ra cái sân để phơi quần, chị em mới sẽ lại hô hào tập thể-thao, lập sân quần mới.

Chúng tôi mong cho nền thể-thao môm của chị em lắm thay!

TỰ-LY

PROCES-VERBAL DE CONSTAT DE TIRAGE de la revue PHONG-HOA

L'an mil neuf cent trente trois et le dix neuif du mois de Mai à neuf heures,

A la requête de Monsieur Pham-buu-Minh, administrateur gérant de la revue Phong-Hoa dont les bureaux sont à Hanoi, N°1 Boulevard Carnot.

Je soussigné, ROYÉ Edouard, cleric assermenté de Me CHRETIEN Albert, Huissier près la Cour d'Appel et les Tribunaux de Hanoi, demeurant dite ville 15 rue Jean Soler,

Me suis transporté à Hanoi, N°1, Boulevard Carnot dans les bureaux dudit journal où le requérant m'a présenté un certain nombre de numéros de la revue Phong-Hoa. Chaque numéro qui est tiré sur huit feuillets ou seize pages porte le N° 47 de la deuxième année et daté du vendredi 19 Mai 1933.

Il résulte donc de mes constatations que le tirage de cette revue à la date du 19 Mai 1933 a été de dix mille cent cinquante numéros (10.150 n°).

De tout quoi j'ai dressé le présent proces-verbal de constat pour servir et valoir ce que de droit.

Coût quatorze piastres 90 cents

Signé : ED. ROYÉ

Enregistré à Hanoi (Tonkin) le vingt Mai 1933

Folio 54 case 28 Reçu une piastre quatre vingt cents.

Le Recevur

Signé : ILLISIBLE

N. B. L. D. — Il sera publié prochainement un tableau de marche avec graphique, le tout authentiqué par constat d'huissier, montrant la progression constante du tirage et de la vente de la revue Phong-Hoa.

Tranh dư thi số 48

ÔNG HÀN GỌI GIẤY NÓI

L. H. PHUOC

— Allo! Allo! Allo!... Có phải mợ Hàn đây không? Allo... cứ trẻ con mãi, nói to lên! Ở hay sao tối không nghe thấy gì cả?

Phụ-nữ thời-dâm tái bản

Vắng nghe thiên-hạ kháo nhau rằng: Phụ-nữ thời-dâm sống lại chăng! Những tưởng thời dâm đi mất mặt. Ai ngờ chưa chịu chết hẳn rằng. Tiền tài ông chủ còn dư chán! Văn-khi có em vẫn trẻ măng. Phong-Hóa đồng nhân xin chúc tụng: Phen này cổ sống lấy « sáng láng! (1) »

NHỊ-LINH

Thông tin

Một thầy phóng-viên tờ báo nọ, một hôm thơ-thẩn đứng trước bụi chuối, bất giác thấy vô dòi mà kêu rảng:

— Ô!... Lạ chưa? Cây chuối như mọc trước lại to và cao hơn cây chuối con mọc sau.

Rồi trách-nhiệm thông tin, thầy liền viết một tin đăng báo.

Hai cây chuối rất lạ!

« Tại xã nọ có hai cây chuối một cây mọc trước lại cao hơn cây mọc sau. Cứ như ý nghĩ của tôi và mọi người thì chắc rằng sau này — thế nào cây chuối mọc trước cũng sẽ ra buồng trước cây chuối mọc sau ».

Nghe-lôm

Bức thư lạ.

Ninh-hình 28 Juin 1933

Bien cher Monsieur Quân, Nay tiêu-dệ gửi vài hàng chữ, gọi là mượn bút thay lời lên hỏi thăm « vous » cùng quý-quyền được bình an, khàng cát thì tôi lấy làm mừng lắm.

Này quý-huynh ơi! Cái buổi trung tuần tháng trước, bác vào chơi trong này với tôi một hôm, thành ra lúc « vous » về, « moi » cứ nhớ mãi. Nhất là lúc chúng ta câu cá ở Thủy-sơn hôm ấy « intéressant » lộn nhí.

Nhờ anh lắm, thế nào « dimanche » này cũng vào chơi với tiêu-dệ nhớ, và nhớ mang cho « moi » mượn vài quyển « roman » Trung-quốc nhé... nhé.

Thôi, thư bất tận ngôn, để « lettre » sau, « moi » sẽ viết dài.

Nay kính thư
Votre très dévoué,
Kỳ-Nhân bài

THƯỜNG-QUÂN
chép lại nguyên văn.

(1) cent ans = trăm tuổi.

Thưa ông... Lọ hết cà (!)

Đa-Tửu tiên-sinh ngồi ngất-nga, ngất-ngờng cùng cút rượu ba xu với đĩa tép rang còn lại hôm qua, nửa đĩa mắm tôm đã ướt, rậm quá cà hồi.

Rượu đang nồng-nần, thi cà hết, liền gọi trẻ lấy thêm.

Nhau khi đợi cà, tiên-sinh bèn ngâm-nga lên giọng.

« Thiên thể như ta nghĩ xướng mà... »

« Com ngày hai bữa lại ngâm nga. »

« Lo àn, chơ bữa, thầy n nò... »

« Nhà cửa trông nom có chị già. »

« Đình đám chung vui cùng khách-xã... »

« Hội-hè họp mặt với làng-gia. »

« Cuộc đời thầy mặc ta khuấy lừu, »

vừa đọc đến đó, thì thảng nhỏ

chạy ra thưa với chủ:

« Thảm nổi, lừta ông lọ hết cà. »

L.T.N.

TỰ-LỰC VẠN-ĐOÀN
SAP IN
VÀNG VÀ MÁU
của
NGUYỄN-THỀ-LỬ
Truyện bí mật
dường rừng
ANNAM XUẤT BẢN CỤC XUẤT-BẢN

PHARMACIE MODERNE VU-DO-THIN

PHARMACIEN DE 1re CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THƯỢNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHẰNG

Téléphone n° 495

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

Phong-sự về mai-dâm ở Hanoi

Của TRĂNG-KHANH và VIỆT-SINH

(Cái lễ mai-dâm ở Hanoi mỗi ngày một nhĩa. Biết rõ được cái hai ấy là một sự ích lợi, chúng tôi nghĩ thế. Bài phong-sự đây (xem Phong-hóa từ số 36) toàn là thuật những sự thực, tai nghe mắt thấy, đã xảy ra ở Hanoi, chứ không phải những truyện bịa-dặt - Phong-hóa sẽ hết sức làm cho các độc-giả biết rõ những cái khổ-sở, đau đớn của một hạng người xã-hội vẫn khinh bỉ, mà họ chỉ là đáng thương...)

Các cô « me ».

Truyện của các cô « me » đây chắc cũng là truyện hay lắm. Các cô là những cô gái Việt-nam trước nhất được gặp gỡ cái văn-minh tây phương.

Đứng trước cái thế giới ấy, khác hẳn với cái thế giới các cô vẫn quen xưa nay, đầu tiên các cô lấy làm ngạc nhiên, bỡ-ngỡ lắm. Nhưng rồi sau, bao nhiêu phong-tục, lễ lối của tây phương, các cô đều hiểu biết, rồi các cô quả quyết nhận lấy làm phong tục, lễ lối của mình. Những cái đó đã khiến cho các cô trở nên một hạng người đặc biệt trong xã-hội, một hạng người đứng ra bắc cầu cho hai cái văn-minh gặp nhau. Về ăn nói, về trang-diêm - đến cả về tinh thần nữa - các cô là những người đã can-dảm thâu lấy cái mới.

Rồi sau khi người ta nhìn các cô đã quen dần con mắt, không lấy làm ngạc nhiên như trước bấy giờ những cái mới của các cô mới truyền sang những cô con gái trường gấm, màn the, những cô con gái đai các, nghiêm trang - mà không ai dám tưởng-tượng rằng một ngày kia các cô sẽ sung-sinh cái ô dâm.

Về sự ăn mặc, các cô thực là những người khởi xướng ra các mốt: đầu tiên là cái khăn tua đen, cái khăn tua ấy, già bây giờ cô con gái nào mà quên lên đầu thì người ta cười đến chết, cho là quá hủ. Ấy vậy mà trước kia - cô gái nào quên khăn đó, thì mẹ, người lại ngạc nhiên, kính sợ như một vật gì kỳ dị...

Cái san lư, áo mũ, quần trang là « mốt lần thoi » của các cô con gái bây giờ - trước cũng lấy phục của các cô « me ». Rồi một ngày kia, cũng không xa đâu, ta chờ nên lại gì nữa

thấy các cô tần thoi núng nính đôi giày dâm cao gót tay cầm cái vi-da, vừa đi vừa soi gương, đánh phấn một cách tự-nhiên.

Cái bề ngoài mới bao giờ cũng đi trước và gây nên cái bề trong mới. Khi một cô đã cất tóc ngắn, đã đi giày dâm - thì chắc cô ấy không còn theo những thuyết cũ rích, tam tồng, tứ đưc nữa, và đoán trông lại các chị em nồn thùng, quai thao xưa

có chắc sẽ cười rừ cười rươi, là rằng sao lại có lối ăn mặc « thượng-cổ » đến như thế.

Cái ảnh-hưởng của các cô me trong chị em sâu xa là như thế. Tuy người ta vẫn không nhận các cô là những người đã đưa đường chỉ nẻo cho phụ-nữ muốn tân-tiến, nhưng chính các cô xưa nay vẫn giữ cái trọng-trách ấy mà các cô không

biết - mà mọi các cô khác hô-hàng tiên-bộ vẫn không ngờ đâu rằng mình bất-chước mà không hay.

Một me lão-luyện : bà Thông T...

Không có cô me nào là không biết bà thông T... Bà cũng hình như là một người chàm-trưởng, một bà nguyệt-lão xe tơ - chính bà vẫn nhàn như thế - đã giúp và đỡ-dần không biết cho bao nhiêu cô me ra đời. Người nào cũng phải nhờ đến bà, và ai ai cũng kính-trọng bà một phép - dù lấy ai mặc lòng, nói

đến bà là me me con con, môt cách dâm thâm lắm.

Một hôm được cái hân-hạnh bà thông mới đến chơi, tôi vội theo lời dặn tìm đến. Chỗ ở của bà ta thường không nhất định, cứ nay chỗ này, mai chỗ khác, không chỗ nào bà ở đến sáu tháng.

Lần này, bà thuê một cái nhà gác ở phố hàng Bùn trên, gần đường Quan-thánh. Tôi đến vào quãng tám giờ tối.

Qua khe cửa, thấy đèn trong nhà thấp sáng, liếng cười nói râm-râm. Chừng như nhà có dọn trước, nên khi tôi vừa gõ cửa, đã thấy cửa mở: một con sen ăn mặc lối quê, lễ-phép cất tiếng mời tôi vào.

Tôi hoảng-nhiên như bước vào nhà cô-đầu: đèn thấp sáng choang, cũng cái ánh sáng xanh-xanh như cái ánh sáng đèn măng-sông: trên một chiếc ghế ngựa, năm, sáu cô me, có nào trông cũng trẻ và đẹp, đang ngồi quây quần đánh bài, có lẽ là đánh chắn - một lối cô bạc mà các cô me ham mê lắm.

Thấy tôi vào, họ đều quay mặt lại nhìn từ đầu đến chân, nhưng mà vẫn lễ-phép. Tôi cũng nghiêng mình chào, rồi theo cô sen vào phía trong.

— Me tôi đây ! Một người đàn-bà nằm bên cái khay đèn nhôm đây - một người đàn-bà đã có tuổi, mặc chiếc áo lụa trắng, tóc hoa râm quần sơ gài

cái lược: bà thông T... Bà thông thả mời tôi ngồi xuống bên ghế, rồi thu áo ngồi xếp bằng lại.

Cái phòng nha tay công, nhưng bay biện rất là sơ-sài: một cái sàn các cô ngồi đánh chắn, một cái nhà hồ không, và cái lò đường ngọt - thế là hết. Phía trong, cái trong, một cái bàn-thờ rất lớn, đèn hương nghi-nghi. Mấy cái nón giấy vôi đỏ giầy bãi treo lủng-lủng bên cạnh.

— Kia, mời thầy phân xơi nước...

Thoảng qua, trong miệng bà thông lộp-lanh mấy cái răng vàng dấu hiệu cũ còn lại của cái đời « moa con nết ». Đến tiếng « thầy phân », bà thông T... vẫn đứng tới là một ông phân - mấy cô đánh bài lại quất cổ nhìn: hình như có cô nào se-se cười...

Cô sen lúc này tiến đến cầm ấm chè pha nước. Lúc ngẩng lên, có lần tôi giật mình: từ lúc này, tôi vẫn tưởng cô là một con sen, con dõ. Ấy ngờ cái khăn vuông mở quạ kia lại che kín một cái mặt trắng-trẻo, cái khuôn mặt là-lạ của một cô gái lạ.

Trông lạ quá, mà lại hay-hay, trông cô giống hệt như « bà Đẽ » trong phim ảnh « truyền bá Đẽ » ở Đố-sơn.

Bà thông T... nhìn tôi như hiểu ý, mỉm cười nói:

— Thầy phân cứ ngồi chơi, rồi già nói truyện cho mà nghe. Mấy cô phân già ở số thường đến chơi đây, cũng chỉ vì thích nghe giá mà truyện đây thôi...

Của TRĂNG-KHANH và VIỆT-SINH

Thận-Hưng Đòi-Tướng N° 58. Hàng Gai, Hanoi

Trong việc làm nhà

Các quý-khách ai cần dùng đến các vật-liệu bằng gỗ, đủ các hạng, các thù, xin mời lại:

Xưởng máy cưa lớn của M. NGUYỄN-VĂN-CHỨC 54, Rue Duranton, Hanoi (Ngõ Hàng-Khoai) 36 được giá rẻ và hạng tốt

TẤT CẢ NHỮNG NGƯỜI VIỆT-NAM THÔNG-MINH • có lòng tự-cao về nước mình • biết lo đến tương lai • hay lưu-tâm đến lịch-sử nước nhà ĐỀU NÊN ĐỌC NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN 240 trang 140 bức ảnh 50 xu

VỀ KHÔNG GIỐNG

Ông bà THAM-TÂM đưa vẽ ảnh chuyên-tiến, đã muốn trả về lại bà về thật giống ! Vì vậy mà đưa ảnh cho ai vẽ cũng không được vừa lòng.

Một hôm gặp ông PHÂN-THÂN cũng phân-nân về việc vẽ chuyên-tiến.

Phân-Thân bảo : Hai bác từ nay bỏ cái lối « keo » ấy đi thì sẽ được vừa lòng...

Vì có 3\$00 mà lại được vẽ giống vừa đẹp - chả thế, cứ đem ngay lại Nhật-Nam Thư-Quán, 104 phố Hàng Gai, chủ hiệu ấy đã học trường Mỹ-Nghệ, lại 10 năm giúp việc vẽ tại nhà « La Perle », cho nên vẽ rất khéo...

Này thử xem: khổ giấy 50 x 60 vẽ cả người hay nửa người bằng mực tàu hay bằng chì cũng chỉ có 3\$00. Ở đó vẽ đủ: thuốc, sơn v.v. mà gửi bằng theo lĩnh-hóa trao-ngắn. Vay gửi ảnh, thơ hoặc mandat chỉ đề như vậy.

« NHẬT-NAM THƯ-QUÁN 104, HÀNG GAI, HANOI » sẽ được thật giống

...tù' cao đến thấp...

Thi tri-huyện.

Đức Kim-Thượng mới ký một tờ chỉ-dụ định điều-lệ những kỳ thi tri-huyện cho cả Trung, Bắc-kỳ, — nghe đầu vài năm nữa sẽ thành lập.

Chương-trình những kỳ thi ấy rất khó-khăn. Cũng như ngày xưa thi-cử có nhất trường, nhị trường, tam trường, thi tri huyện sẽ có ba kỳ thi viết :

Kỳ đệ nhất có một bài nói về lịch-sử văn-minh Việt-đồng.

Kỳ đệ nhị: một bài nói về lịch-sử văn-minh Tây-phương.

Kỳ đệ tam: một bài bàn về việc chính-trị Đông-dương.

Qua được ba kỳ thi viết rồi, các thi sinh phải vào vấn-đáp. Kỳ vấn-đáp phải diễn-thuyết một bài bằng tiếng Nam trong 45 phút đồng-hồ về một vấn-đề chính-trị Đông-dương.

Đổi với học-trò Việt-Nam, quen nói tiếng tây hay chữ nhỏ, kỹ diễn-thuyết đó là một sự vạ-nan trong những sự vạ-nan. Nhưng đổi với các cậu công tử thao khoa tân, thì sự đó lại là một sự dễ dàng trong những sự dễ-dàng.

Thi diễn-thuyết

Về khoa diễn-thuyết có lẽ đàn bà Annam thạo hơn đàn ông. Chẳng thế sao câu « mồm loa mép giải » thường để tặng chị em. Về phái đàn ông vì phòng háy giờ có mở kỳ thi diễn-thuyết chắc là ập-a ập-ung nói không ra lời nữa. Không tin cứ đến dự những buổi Viện dân-biểu họp hội-đồng thì đủ biết.

Nhưng thi diễn-thuyết vốn là một sự cần. Những lúc ở dưới xóm chi em, đêm khuya cánh vắng, tài hùng-biến tất phải có, mà lúc về nhà, sự-tử lên giọng, lại càng phải có tài diễn-thuyết.

Giả thử bây giờ có kỳ thi diễn-thuyết, trước khi thi-sinh nhập đầu đề, quan trường phải thử xem thi-sinh có nói được giống-đặc không đã — Muốn thế, có một cách thực rất tiện mà rất hiệu nghiệm.

Tranh dư thi số 73

Bam ngai, ngai rẽ bên hay rẽ giữa a ?

Nếu diễn-thuyết bằng chữ tây, quan trường bắt đọc thật nhanh câu :

« M. M. les antiparticipationnistes, il faut supprimer les droits d'extraterritorialité ».

Nếu thi-sinh nào đọc vấp-vấp câu đó, nên thả ra cho đỡ tốn thì-giờ.

Nhược bằng diễn-thuyết bằng chữ Nam, thi-sinh, phải đọc thực nhanh câu :

« Nội đồng nấu ốc, nội đất nấu ếch ». Hay câu « bác-nhân băm-màng cho mẹ chồng ăn, mẹ chồng chẳng ăn lại băm-màng bác-nhân ».

Ai mà đọc chớ xuôi mấy câu đó, mới là người có thực tài diễn-thuyết. Đó là một cách trợn lọc rất dân-dị, ai là người muốn đặt ra cuộc thi diễn-thuyết nên lưu-ý.

thượng giả về hưu, mấy ông thượng trẻ người lên thay.

Sự cải-cách đó hệ-trọng thì cũng có hệ-trọng, mấy cụ thượng về hưu thì cũng đáng về hưu, nhưng nói đến sự qua là đủ, người thức giả ai cũng nghĩ vậy.

Ông Linh-Nhân trên báo Annam mới, nay nói xấu các cụ thượng cũ, mai lại nói xấu các cụ, nay bênh các ông thượng mới, mai lại bênh các ông thượng mới. Ông có muốn làm một chân bầy-phòng cho người xếp cảnh ở sông Hương thì ông cứ làm, nhưng tới can ông, mấy con hồ với con sư-tử bị bệnh rồi, ông có đá thì đá khe-khẽ thôi, kéo tội nghiệp... cho ông.

Hội nghị Văn-học.

Người xếp cảnh bờ sông Hương dự-định nhiều điều lắm. Trong cuộc cải-cách quốc-gia giáo-đục, người ấy dự-định lập một tòa hàn-lâm theo kiểu hàn-lâm viện bên Pháp.

Nhưng lấy đâu ra được bốn mươi ông bắt-tử? Nhiều lắm cũng chỉ được nửa ông là cùng.

Người xếp cảnh không vì thế mà nản lòng. Người ấy sẽ tính một thời kỳ thí-nghiệm, mỗi năm sẽ tổ-chức tại Huế một cuộc hội-nghị các nhà văn-học trong nước để cùng nhau bàn-bạc

Con lừa Linh-nhân (Eil de Lynx)

Chắc ai cũng còn nhớ truyện con lừa đá con sư-tử của nhà ngụ-ngôn La Fontaine Con sư-tử ốm sắp chết, những con vật xưa nay vẫn xu phụng bầy giờ trở mặt mỗi con cầu một miếng cho người giạn. Đến phiên con lừa kia đón-đến đi lại, đá một cái rồi cong đuôi chạy thẳng.

Ông Linh-Nhân viết báo Annam mới, cũng hơi có tính cách con lừa đó. Triều-đình Huế có sự thay đổi lớn. Năm cụ

đến những vấn-đề có quan-hệ đến nền văn-học nước nhà.

Các nhà văn học trong nước thực lấy làm há dạ. Rồi đây ta sẽ thấy hàng năm chuyên xe lửa tốc-hành đem vô Huế cái đầu tóc xoàn-xoàn của ông Bùi-xuân-Học, cái bôi-tô rậm của ông Nguyễn-văn-Tô, cái thùng sắt tây của ông cử Trạc, quả bì ngô của cụ báng Hoàng, quả dưa đỏ của ông Nguyễn-trọng-Thuật, cái đuôi ngựa của ông Phan Khôi, cái bầu hồ-lô của ông ăm Hiếu, cái lưới bô của ông Đề-Trụ, cái đai-đốt của ông Tô-Dần, cái tiền-sĩ giấy của ông tù Kiên, cái tiền-sĩ thật của ông Lê-Thăng.

Con gà bốn chân.

Một bạn đọc giả ở Quảng-nam (Trung-kỳ) có gửi làm qua cho Tê Ly bức ảnh con gà bốn chân.

Bốn chân con gà này như bốn vú con ngựa, hay bốn chân con gấu: thật là một sự lạ.

Trường đến gà ba chân là một vật hiếm có rồi, ai ngờ đầu lại có gà bốn chân! Thế mới biết có sự lạ, lại có sự lạ hơn, có người gàn lại có người gàn hơn, có người giả đạo-đức lại có người giả đạo-đức hơn.

Con gà bốn chân này ông Tiểu mà được, hẳn ông mừng mà kinh-cần bỏ vào hộp lồng kính, đem để cạnh hai con rùa của ông, rồi ông sẽ gửi sang Hội nghị khảo-cứu Khoa-học bên Mỹ trưng-danh.

Vậy ông Tiểu có muốn được cái danh-giá ấy, ông nên nộp đơn xin Phong-Hóa bức ảnh con gà bốn chân là đời kia mau-mau kéo có người đến xin chân dung (con)gà trước đây!

TỨ-LY

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYẾN
8, rue Citadelle. Téléphone: 301

CHỮA BỆNH HẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYỂN
CHỮA BỆNH ĐAN BA CON TRÈ

số 8 phố Đường-Thành
(Đường Cửa-Đông sau phố Xe-Điêu)
HANOI

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng.
Mang lại AN-THÁI sửa sang như lời
Chắc hẳn giá cũng được hời...

Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng như xe « Verneuil » vì sau khi sử ấy tan bần hiệu đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản hiệu lại cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua sẽ rõ.

Bản đồ độ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp.
Có 28 mẫu vải dùng để lợp mũ, đóng tựa và cát housse xe nhà và xe ô-tô.
Nhận lợp mũ và cát housse xe ô-tô.
Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa, và xe bò.

An - Thái
Số 2, phố Nguyễn-Trọng-Hiệp, Hanoi
tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Cía-ngư

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?
Giày Kim-Thời
Marque, dessin et modèle déposés.

Kiểu rất đẹp, mũ láng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần để da hay đế crepe, không chượt và toẹt ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không ngập nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:
VẠN-TOÀN
95, Phố hàng Đào, 95 — HANOI

TAN-THANH

ĐÓNG CHỮA VÀ BAN ĐỒ PHỤ TÙNG XE TAY KÈU MỚI GIẢNG ĐẸP GIÁ ĐỀ

Thì vui cười

Cố N.H.B. Kampot

Cũng vừa.

Chồng — Mợ đưa tôi hai trăm, tôi có riết cần tiêu.

Vợ cau mặt — Tiền đâu mà cậu bảo đưa hai trăm. Cậu hoang vừa vừa chứ.

Chồng — Thôi, trăm rưỡi vậy.

Vợ — Chỉ có một trăm thôi, cậu có lấy thì lấy.

Chồng — Cũng được, mợ đưa tôi.

Chồng bước ra khỏi cửa, vợ lầm bầm nói một mình:

— Hừ, đàn ông họ vẫn hay hoang-phì, mình phải thắt mới được, họ đòi hai trăm, mình đưa một trăm cũng vừa.

Chồng ra ngoài cũng lầm bầm nói: — Hừ, đàn bà họ vẫn hay bần-sin, kẹo-cái, muốn lấy một trăm phải nói hai trăm, rồi họ rút xuống cũng vừa.

Thành thử cả vợ lẫn chồng cũng dác chỉ cả.

Của cố N.T.Q. Kê-sắt

I. — Mua săng.

- Bác đi đâu thế?
- Tôi đi mua săng.
- Bên nhà mới có ai qua đời, thế bác?
- Không a, tôi mua săng thắp đèn mừng-sông.

II. — Giải nghĩa chữ nho.

Em hỏi anh: — Thưa anh, cảnh thế-trương là cảnh gì a?

— Thế là vợ, lương là hiền. Cảnh thế-trương là cảnh vợ hiền.

Của M.L.L. Hanoi

I. — Họ hiệu truyện Kiều.

— Này, anh đã đọc truyện « Nửa chừng xuân » trong Phong-Hóa. Anh có thể đoán trước được cái số phận của Dương-thị-Mai ra sao không?

— Họa chăng chỉ có tác-giả truyện-ấy.

— Thế thì ban hãy còn soang lắm. Đời có con gái « hồng nhan, bạc mệnh » đó, cụ Nguyễn-Du đã biết trước rằng sẽ phải khổ mà muốn chống nhẹ gánh nợ đời, cụ có khuyên Mai nên tự-tử theo lối người Nhật, nghĩa là mất phải soi vào gương, tay thì lấy dao rạch bụng.

— !!!

— Chả có, sao cụ lại bảo: Ma! sau đầu có thể nào, kia! gương nhát nguyệt, nó! dao quỷ thần.

II. — Sách dạy rằng...

Giờ luân-lý, thầy giáo giảng bài cho học trò về sự nhân.

Thầy — Sách dạy có chép: « khi có người và mã trái ta, ta nên chia mã phải cho họ lát nốt ».

Buổi chiều, trò không thuộc bài, thầy gọi lên bảng, lát một cái thật đau về tội lười học.

Bị phạt, học trò cứ đứng yên đó như tượng gỗ.

Thầy ngạc nhiên lại, hỏi, trò đáp: — Con còn chú thầy lát nốt bên mã phải con, vì thầy mới với con có một bên.

Của Y.S. Hanoi

AI phai?

Thầy giáo hỏi học trò — Nếu có bốn con chim đậu trên cành cây kia, tôi bắn chết mất ba con, thì còn mấy con?

Học trò đoán nhiên — Còn ba con a.

Thầy trợn mắt....

Học trò — Quả còn ba con a, ba con chết chắc còn ở lại mà con sống bay đi mất.

Của N.X.H. Hanoi

Khéo nói giỏi.

Một tiểu-thư vừa có tình hay « đi đêm »! Đêm nào cũng phải đi chơi mới yên. Nhưng bà mẹ lại có tình nghiêm khắc! Mỗi khi tiểu-thư muốn đi đâu đều phải lấy cớ nói giỏi mới đi được.

Một hôm có mấy cậu « bét » đến cửa đón. Tiểu-thư cứ thế đi, không kịp xin phép mẹ. Sau khi về, mẹ hỏi: — Mày đi đâu, bây giờ mới về?

— Thưa mẹ, con lại chơi đằng nhà cô Thịnh!

Tranh đư thi số 70

NÓI BÓNG

— Anh làm sao mà phải buộc băng thế?

— Ấy hôm nọ tôi đi săn « gà » ở rừng K. T. bị « sư-tử » nó bắt được. nó nhá nát cả cánh tay ra đấy!

thầy gọi trò « Hiên lên hồ », người thuộc về loài gì?

Trò Hiên — Thưa thầy, thuộc về loài hoa....

Thầy (quất) — Lão... Anh tiện lý gì mà anh bảo người thuộc về loài hoa?

Trò Hiên — Thưa thầy, khi con đi mua chỉ con ra phố, thì người ta cứ chỉ trỏ mà bảo: một đóa hoa-khởi Kia kia....

Của T.V.S. Hanoi

Tín đồ Niên lịch thông thư.

Hai ông đồ đang ngồi ứng-dụng nước rửa, bỗng một ông ồm bụng đieng lên nói: — Tôi xin lỗi ông, tôi « ra sau » một chốc cho song tiện, lại xin vào hầu trước ông ngay.

Ông kia vội đứng lên, nôm lãn tay, cười rằng:

— Ấy ông đề đến ngay mai, Leo hôm nay nguyệt kỳ, mọi việc đều không nên.

Kết quả cuộc thi

(số 52, 53, 54, 55, 56)

1. — THI VUI CƯỜI

Giải nhất (380) sách.

Vợ mầy bà « ra thế » « Nửa chừng xuân », « Khách thờ mầy » « Kèm tranh về quê », « Về nhà », « Bài nữa đàng » « Số 55 và 56 ».

Của ông Nguyễn-thanh-Hải

83, Rue de Chine, Tráikhê

Giải nhì (280) sách.

Vợ bác — Thưa thầy là một nét « ra » đàng trong sách.

Của ông Nguyễn-văn-Tý

Université, Rue Paul Bert, Hanoi

2. — THI TRANH KHÔI HẢI

Giải nhất (350) sách.

Vợ tranh số 62 « Nghịch tình »

Của ông Lê-Giao

Chez M. Lê-Toàn

120, Chancetalmé, Hanoi

Thì vui cười

Danh sách

- Cố D. T. Q. Kê-sắt Cầm-giang: 3 bài
- Việt-nữ H. H. B. Kampot: 4 bài
- Ô. L. C. Grappin Hanoi: 1 bài
- V. D. M. Khâm-thiên: 1 tranh
- H. T. P. Kampot: 4 bài
- Ky-lân Trung-tư: 4 bài
- P. Q. V. Sơn-tây: 2 bài
- N. K. B. Marché Rach-giá: 5 bài
- P. H. N. Phó Tây Huê: 1 bài
- L. T. N. France Nam-dịnh: 4 bài
- 2 tranh
- Xuân-Hồng Fai-foo: 2 bài
- B. Q. Đ. Cát-tri Hanoi: 3 bài
- T. M. Hanoi: 3 bài
- N. T. L. Haiphong: 1 bài
- Táo-lọ: 7 bài
- D. V. T. Compagnie Asiatique Saigon: 2 bài
- V. D. T. Đai-đê Vụ-bản: 6 bài
- Ng. xuân-Hy: 3 bài
- Xích-Đề: 2 bài
- T. Hongay: 3 bài
- K. M. Vinh: 3 bài
- N. Dz Cơ-xá nam: 4 bài
- Thanh-Vinh: 4 bài
- Đặng-Giang N. Đ. T.: 1 bài
- Vô-danh: 2 bài
- Cậu bé thật thà và nhà tôi có 5 người: 1 bài
- L. T. C.: 3 bài
- N. V. L. Phú-tho: 3 bài
- L. V. V. Vinh: 1 bài
- 2 tranh
- Q. T. Đat-lát 7 bài
- V. S. Changeurs Hanoi: 3 bài
- Vân-Đình Haiphong: 3 tranh
- 2 bài
- Raphaël L. T. B. Mỹ-tho: 1 bài
- N. N. P. Pavie Hanoi: 3 bài
- M. L. L. Khâm-thiên: 4 bài
- B. L. D. Phú-lý: 2 tranh
- 2 bài
- N. V. Thanh-Sơn Hải-dương: 2 tranh
- 8 bài
- T. V. Q. Magnénot Cao-bảng: 1 tranh
- L. H. P. Hàng-má Bach-mai: 1 tranh
- 1 bài
- L. G. Chancetalmé: 3 tranh
- L. T. X. Nam-Sinh Haiphong: 2 bài
- 2 tranh
- N. D. Ch. Nam-dịnh: 3 bài
- Bút-Son Dân-báo Saigon: 4 tranh.

81 ?

Nhà bán thuốc phong tích hay nhất và thuốc lậu, giang mai vô địch đã dọn lại nhà số 81, phố Huế (Chợ hòm) Hanoi, thơ và mandat xin đề cho M. DAN KIM-HUNG DƯỠC-PHONG 81, Route de Hué — Hanoi

BÁN 50 XU

GIÁ HẾT SỨC RẺ tặng thưởng nhiều lần cho người đọc

Ở NƠI NÀO CŨNG CÓ THỂ MUA ĐƯỢC NHỮNG THỜI-KỲ TRONG-ĐẠI CỦA NƯỚC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

Những xự thiết-thực về nước Nam ngày nay
 Một quyển sách sáng suốt, linh-hoạt, nghiên-cứu kỹ-lưỡng
 240 TRANG, 140 BỨC ẢNH, BÌA BA MÀU RẤT ĐẸP
 thực là một sự gắng sức trong việc ấn-hành chưa từng thấy ở Đông-Dương

Bò huyết trắng dương

BÒ HUYẾT ĐAN của THỌ-DÂN Y-QUÂN, là thuốc vừa nuôi huyết, lại vừa bổ-thận cố-tinh. Bệnh liệt-dương, bệnh dương suy, dùng nửa tẻ sẽ thấy công-biểu vô cùng. Tuổi già, vợ trẻ, không sinh đẻ, hay đẻ giất con gái, dùng một tẻ sẽ sinh con trai.
 Mỗi tẻ 8 hộp, mỗi hộp 3\$00
 Ở xa muốn mua, xin viết thư và gửi mandat cho ông:

PHẠM-QUẾ-LÂM 54, Phố Sinh-Tử — Hanoi

Truyện-ngắn

HẤT BẢO

Của KHAI-HUNG

(Tiếp theo)

Một ngày mùa hè rợp mát. Mặt trời ẩn sau những làn mây bạc, chiếu ánh dịu-dàng xuống một cảnh toàn màu xanh. Xa-xa những đồi núi cao ngất xanh đen, mây trắng phủ ngon trông như dây hóa-diêm-sơn đương bốc khói. In hẳn như cắt lên trên màu xanh đen ấy, những đồi cỏ tươi xanh liên-tiếp không cùng, bao-học chung-quanh, có khi cách hẳn nhau, và thung rộng ra như hình một trường du hi lớn ước hàng trăm mẫu, có khi gần lại nhau tạo thành một thung-lũng dài và hẹp, con đường đi nếp ven đồi, bên giòng suối nhỏ.

Hai cô gái Thổ vừa đi vừa nói chuyện, giọng nói đều-đều như bài hát du. Văn-Thanh và Trọng-Giao thích-thoảng lại ngắt lời hai cô để hỏi một điều, song thấy hai cô cứ trả lời nhạt gừng rồi lại quay ra mãi-miệt theo đuôi câu chuyện tiếng Thổ với nhau, nên hai chàng cũng sinh chán đi lùi lại sau vài bước. Bỗng Văn-Thanh giơ tay trở một cái đồi kêu thất thanh như có sự gì ghê gớm xảy ra:

— Cối ka! Cối ka! (1)

Trọng Giao ngờ-ngạc nhìn theo không hiểu, còn hai cô Thổ thì vội vàng quay chạy lại. Cô Cang vẽ mặt sọ hãi, hỏi dồn:

— Cái gì thế ông? Cái gì thế?

Thanh mỉm cười đáp:

— Kia, cô trông, đồi cao thế kia mà mấy con trâu cũng chịu khó leo lên tận ngọn đồi để ăn cỏ.

Cô Cang, thở dài cười gượng:

— Trời ơi! Ông làm tôi hết hồn!

Lời Cang nói trong tréo, không những hết giọng người kinh mà lại mềm-mại như tiếng các cô con gái Hà-thành vậy. Thanh đang dăm-dần nhìn cô suy nghĩ, thì cô lại hỏi luôn:

— Mà ai dạy ông những câu tiếng Thổ thế?

— Một nông Thổ dạy khỏi đây. Nông ấy cũng *slao lai* kia *slao* như cô ấy!

Cô Cang có dáng không vui, hừ môi nguẩy một cái rồi gọi bạn:

— Nà! Có Xám a!

Thanh vội ngắt câu:

— Ấy cần nói tiếng Thổ đấy! Bốn chúng ta cũng biết nói tiếng kinh thì đều phải nói chuyện bằng tiếng kinh, có phải không có... cô Xám? có phải không anh Giao?

Xám cười:

— Nhưng mà ông biết tiếng Thổ!

— Tôi biết có mỗi một câu: Đip noong lai!

Giao hỏi:

— Đip gì kia?

— Đip noong lai.

— Nghĩa là gì?

Thanh cười hỏi cô Cang:

— Nghĩa là gì nhỉ, có?

Cang bẽn-lẽn, cúi mặt, hai má đỏ hây:

— Em không biết.

Thanh bảo Giao:

— Vậy anh hỏi có Xám xem nghĩa là gì?

Giao theo lời hỏi Xám. Có Thổ mỉm mỉm cười, sẽ đáp:

— Là yêu mình lắm!

Giao, Thanh vỗ tay cười rộ. Hai cô thấy thế cũng cất tiếng cười theo,

vàng cả một vùng thung-lũng nhỏ hẹp yên lặng...

Đi cách Đồng-dăng ước chừng được ba cây số, hai cô Thổ đưa hai chàng giũ vào một con đường hẻm lên đồi. Rồi từ đó, bốn người đi rất đường trên đồi, khi lên giốc khi xuống giốc. Mà nghe chừng như mệt nhọc cả rồi nên ai cũng chỉ nghĩ đến tránh những vũng nước đọng những chỗ bùn lầy mà yên lặng đặt bước, chứ không vui cười trò chuyện như trước nữa.

Khi tới một ngọn đồi trông xuống một nơi thung-lũng nhỏ mà tròn có đồi bao bọc chung-quanh: Ruộng lúa xanh tốt xán-xán chạy thoải xuống đến tận một giòng nước. Các bờ ruộng thành bậc thang theo đường lượn của chân đồi dần-dần lan rộng mãi ra như gợn sóng trên mặt nước khi ta ném một viên gạch xuống hồ, ao.

Hai cô Thổ kéo tay nhau ngồi xuống thở hồng-hộc. Cô Cang ngừng mặt lên bảo hai chàng:

— Hãy nghỉ lại một tí đã, hai ông ạ. Làng chúng em kia rồi.

— Thưa ông, là Ai-thôn.

Thanh kinh ngạc:

— Trời ơi! Có em tôi lại dịch ra chữ nho nữa kia?

Cô bé bẽn-lẽn, cần chiếc khăn tay theo chỉ ngữ-sắc, trách lại:

— Không dịch bằng chữ nho thì dịch ra thế nào?

Thanh cười:

— Giá tôi thì tôi dịch pháng ngay là làng Yêu.

Cô Xám thấy chúng tôi nói phiếm mãi có dáng chẳng ưa, dừng đây nói:

— Thôi, đi về!

Bốn người liền xuống giốc về làng. Xa-xa trông thấy giòng nước lấp-lấp ở chân đồi, quanh-co khuất khúc bên Bản Slao, Trọng-Giao quay lại hỏi:

— Nay hai cô, có sông mà không có cầu thì làm thế nào sang được bên làng?

Cô Xám cười:

— Không phải sông đâu, suối đấy.

Quả thật, khi đi đến bên giòng nước, hai chàng chỉ thấy ở đây lòng suối bờ cao một vạch nước tuy chảy

chàng không hiểu, chỉ thấy cô kia nghe lời bạn bằng lòng cùng đi mà thôi.

Bản Slao không có sông như phần nhiều các làng Thổ; và các nhà sàn ở rải rác bên sườn đồi, không thành hàng lối, mỗi nhà có cái giậu tre hợp đầu vót nhọn bao bọc. Giậu cao bằng đầu người, ken rất dày mà rất thẳng và ngay ngắn, xa trông như những bậc giai ở dưới Trung-châu.

Thanh và Giao cùng hai cô Thổ theo con đường hẻm, hai bên mọc đầy những cây ngải và cây thái-lài. Có khi muốn được gần hơn đi đường, họ đưa hai chàng đi tắt qua sân các nhà trong làng mà hai cô đều quen biết. Những người thổ đứng trên sân thấy hai cô đi với hai người lạ thì cất giọng nề-oái chàm-chạp hỏi chuyện, hoặc đuổi con chó lai hỗn mắt ở gần sân xổ ra rủa...

— Đến nơi rồi. Mời hai ông vào.

Cang nói rụt lỏn chạy vụt vào nhà trước, đứng dưới sân gọi với lên sân:

— Thấy a! Có hai ông khách người kinh đến chơi đây.

Đường đứng tỏ mờ ngắm cái cổng chống khung làm bằng gỗ soan đao, cảnh thời ken tre bốp như làng rào nghĩa là giống như hết cái cổng chống dưới là mà có vẻ mỹ - thuật hơn, Thanh và Giao bỗng kinh ngạc vì nghe thấy một cô Thổ nói tiếng kinh với cha.

Sự kinh ngạc của hai chàng càng tăng khi thấy ở trong nhà sàn chạy ra sân sân cúi nhìn xuống một người vận áo lam dài quần trắng vào trạc gần sáu mươi, tuy đầu râu đã bạc, nhưng trông rất mạnh-mẽ hồng-hào mắt không cần đeo kính.

Nhắc thấy hai chàng, ông chủ nhà nhách một nụ cười tươi lán:

— Kinh chào hai ông. Hân-hạnh cho già này biết bao, hôm nay lại được hai ông quá bộ đến thăm... Mời hai ông lên chơi.

Hai chàng ngờ-ngạc nhìn nhau. Thanh thì-thầm hỏi bạn:

— Quái! Sao lại có người Thổ nói tiếng kinh sôi đến thế?

— Cha tôi mời hai ông lên chơi đây a!

Hai chàng giạt mình bẽn-lẽn. Giao xin lỗi:

— Lay cụ ạ! Xin cụ tha lỗi cho. Anh em chúng tôi không nghe rõ.

Rồi hai chàng theo hai cô lên sân. Chủ-nhân hỏi:

— Hai ông ở Đồng-dăng đến đây?

Thanh ngượng quá chỉ sợ ông cụ lâu-lỉnh cười mình đã đi theo con gái cụ, nói thào:

— Thưa cụ, chúng tôi muốn khảo cứu về phong-tục trên quý-quận, nên gặp hai cô đây ở chợ Đồng-dăng có nhờ hai cô đưa về nhà.

Chủ-nhân sẽ nhách mấp mỉm cười nửa ra ngỡ-vực, nửa ra vì cách thù tiếp lịch sự:

— Thế thì không may cho quý-khách quá. Vì tôi đây chỉ là một người đồng quận với quý-khách mà thôi.

(Còn nữa)

KHAI-HUNG

Theo ngón tay của Cang trở, mắt hai chàng đặt tới sườn đồi phía đối-diện. Ấn hiện trong đám cây xanh um, mấy chục nóc nhà tranh, cái cao, cái thấp rải-rác từ chân cho tới lưng chừng đồi.

Hai chàng dừng chân đứng ngắm. Trọng-Giao kben:

— Đẹp! đẹp lắm!

Thanh thì lim-dim cặp mắt, nhìn khắp một lượt rồi cất giọng cảm-dộng như nói một mình:

— Trời ơi! Cảnh êm đềm biết bao! Ở trong cảnh này thì ai lại vô tình được!

Chàng cúi xuống hỏi Cang:

— Làng có tên là gì vậy?

— Làng chúng em tên là Bản Slao.

Thanh mỉm cười:

— Cái tên thú nhỉ! Sừng đáng với cái cảnh-tĩnh từ này lắm. — Bản Slao!

Giao hỏi bạn:

— Nghĩa là gì thế anh?

— Hỏi có Cang ấy. Có làm ơn giảng nghĩa cho bạn tôi nghe.

Cô gái xinh xắn, trâm nghìn vẻ thành-thực hiện trên nét mặt, nhách một nụ cười ngây thơ, trả lời:

— mạnh, tiếng nghe ào ào, nhưng nhiều chỗ rất nóng, có một hàng đá tảng xếp cách nhau độ hai, ba mươi phân dùng làm cầu để qua suối. Giòng nước trong xanh gặp những tảng đá chảy càng xiết tung toé như ở dưới phun lên. Hai cô sợ ướt quần, khi qua suối, lấy tay kéo cao ống, thì-thầm nói tiếng Thổ với nhau. Bỗng

cô Cang quay cổ lại rồi thấy hai chàng dăm-dăm nhìn mình thì bẽn-lẽn chạy vụt sang bên kia suối, tuy bờ suối cao mà giốc. Thanh và Giao chạy theo liền sang, vì hai chàng chỉ sợ các cô đi trốn. Có Xám, ý chừng biết mình không đẹp, và hiểu rằng hai chàng kia đi theo là chỉ vì bạn mà thôi, nên cô buồn đầu đứng lại lãn-lãn cười chào mà nói rằng:

— Thôi, xin phép hai ông em về đây này. Hai ông đi ngá ấy về nhà với chị Cang em.

Thanh vội gạt: Không được! Phải cùng về cả nhà có Cang đã chứ. Và lại chúng tôi còn phải trả tiền đèo hai cô chứ. Đây đây kia là của tôi nhờ có mang hộ đó thôi.

Cang thấy Xám ngượng ngại thì liền nói tiếng Thổ bảo những gì, hai

(1) Frong kia.

HOÀI XUÂN

Tiếng ve rạo trong bóng cây râm mát :
Giọng chim khuyên ca ánh sáng mặt trời.
Gió nồng reo trên hồ sen rạo-rạt.
- Mùa xuân còn hết? Khách đa tình ơi!

Khách đa tình ơi! Mùa xuân đã hết
Mày nghe: tiếng diều sáo dấp mây đi.
Có phải chàng, đây những lời tha thiết?
- Lời tiếc xuân như hát khúc phân ly.

Ta rắp cao lời chào ngày mới mẻ.
Vi đông, thu, hạ cũng như xuân
Cũng có tình riêng với lòng thi-sĩ.
- Ta hằng vui trông ngày tháng xây văn

Nhưng ta thấy cô kia đang tựa cửa
Tiếc bóng chiều, đôi mắt đôi chân mây.
Ta cảm nỗi hoài xuân cùng thiếu-nữ.
- Cùng cô em đôi má đỏ hây hây.

Nên ngừng bút gươm vẽ mẫu chói lọi.
Của ngày hè muôn cảnh sắc tung bồng.
Cất tiếng hát, trông cô em ta gọi:
- Hỡi cô em! Nghe tiếng hát ta chẳng?

Nghe tiếng ta trong bóng ve râm mát,
Trong lời chim, trong giọng sáo chơi
vời...
Hãy gắng quên nỗi bằng-khuàng man-mác,

- Mà vui đi! Thiếu-nữ đa tình ơi!
THẾ-LỬ

BÀ CHÚA Á-PHIÊN MẶNG TÚ-MỠ

(Sau khi hát chầu bài vãn dâng ở Phong-Hóa số 52, bà Chúa Á-Phiên thượng đồng, trở vào một Tú-Mỡ mà mừng rằng:

Vô ơn! Vô đạo!
Tú-Mỡ kia sao dám lẻo cụng ta!
Kia Việt-nam, Ấn-độ, Trung-hoa.
Ba nước ấy một tay bà khiên-trì.
Bà mong cho nhân-loại di-hòa vi-quý.
Lấy cơm đen làm diêm trí chúng sinh.
Mong các con công bỏ lợi, quên mình.
Mới giữ được hòa-bình trong vũ-trụ.
Miền Á-đông nhờ có bà phủ-đụ.
Nên bình an hơn mọi xứ trên Hoàn-cầu.
Ngắm thừa văn-minh nhân loại sơ-dầu.
Trung, Việt, Ấn đã ra màu phúc thiện.
Cũng là nhờ phép thần tiên Nha-phiên.
Nên chẳng như Âu-châu tranh chiến từ

Mặc giếng trắng nó quay cuồng bạo-động,
Cử diêm nhiên trong mộng khói mây.
Công đức bà phủ hộ bấy lâu nay.
Các đệ-tải khá coi tây trời bề.
Bà ra tay cứu dân, độ thế.
Phải phụng thờ bà cho từ-tế, thành tâm.
Phải xuân thu tế lễ hai lần,
Phải nhật dạ ăn-cần hương khói.
Bà sẽ phủ hộ cho ách qua, bệnh khỏi,
Cho thông minh, giã giải, dề dai...
Kẻ nào mà sao nhãng đơn sai,
Thời bà sẽ ra oai hành phạt.
Bà hóa phép cho vượn vại, ngáp vật.
Cho ú tai, váng mặt, nhức đầu,
Cho phờ người, xương mỏi, mình đau,
Bỏ cả công việc, nhắc đầu chẳng được.
Người Tú-Mỡ viết văn chầu hí-hước,
Lời lẽ nghe lão xược lảm thay!

Liệu hôn! Tai bẹp có ngày!...
Ghi chép,
T.K. MỸ và TÚ-MỠ
(Kỳ sau sẽ có bài sẽ tại dịp cùng bà Chúa Á-phiên của Tú-Mỡ).

Câu truyện..

ÔNG ĐINH-CÔNG-HUY Thích xoe

Ông Đinh-công-Huy trả lời Ông Đinh-công-Xiễn

Mấy lời ngộ cùng Ông Đinh-công-Xiễn

Đọc bài « Xoe, một lối chơi mới của ngài đăng trong báo Trung-Bắc Tân-Văn, tôi chẳng muốn có bài trả lời, sợ rôm tai độc-giá vô ích. Nay thấy Phong-Hóa (tờ báo đã khen « Xoe » và ưa cái tinh nhả-nhận của tôi) lại đăng bài và một bức thư nguyên-văn của Ngài, nhờ văn như là rõ cho tôi biết Ngài đã kềm hóa-khí, cố tìm lấy một vài màu đời tư ém-dềm của tôi để công-kích cho mạnh lối « Xoe » (nhập-tịch chữ chẳng ngụ-cư vùng tôi như Ngài đã nói), tôi phải trả lời Ngài cũng là một sự vắn-bất-dắc-dì! « Xoe » đầu phải là một món chơi riêng của Hòa-bình! Tôi thường nói thế, nhưng thấy nó vui, nó giản-đị và thanh-nhã nên tôi bắt chước Lai-châu và lập ban « Xoe » Kê-son để giúp vui cho đám tiệc hay ngày hội... Nay Ngài bảo « tôi nếu thành một trò cười » và « làm xâu lay đến thổ-dân Hòa-bình » thì Ngài hơi nóng! Tôi đã nêu lên một trò vui và làm cho dân tôi được người ngoài chú ý đến thì phải hơn! Giọng già bấy ngày hội Chấn-hung kỹ-nghệ lĩnh Hà-dông, bà con đến xem đông như kiến cỏ chỉ thấy gào: « Mùa xoe đi! mùa xoe đi! Các cô nàng khéo lắm!!! » Các quan khách đến dự lễ khánh-thành hội cũng vui cười, vỗ tay

khen... Ngài bảo tôi « đem xoe về Hà-dông để mua cười tại một hội phải lấy sự cần lao làm gốc » thì Ngài nhầm hay tôi nhầm, cái đó lại là truyện khác, tôi chỉ biết đem ban xoe, đánh công, ném dùm... về giúp vui cho hội - giúp vui mà thôi! chưa phải dịp đem tiêu nghệ Hòa-bình về phổ bầy ở hội chợ Chấn-hung kỹ-nghệ của riêng tỉnh Hà-dông! « Xoe mới lưu-lạc về Kê-son từ tháng Janvier 1931, nghĩa là từ khi quan an Đinh-công-Huy kết hôn cùng cô Đeo-thị-Tu » (con gái quan Quận-đạo Lai-châu). Ngài lại nhầm! Tôi biết xoe và thích cho dân tôi tập xoe ngay khi tôi biết Lai-châu nghĩa là trước khi tôi lấy vợ Lai-châu. Mà tôi biết xoe sau khi tôi lấy cô Đeo-thị-Tu, Ngài không xoe thì Ngài lấy cô Đeo-thị-Thêm thì cũng thế, có gì quan-hệ đến chuyện nghệ thuật của Xoe đâu!

« Ông Huy coi như ông vẫn còn là một vị đường quan trong tỉnh ». Ngài lại nhầm dữ! Tôi về quan, ngoài vòng cương tỏa, tuổi trẻ ngày tháng tiêu-dao cùng vườn ruộng, sông núi, tôi đâu coi như tôi còn là một vị đường quan - Ngài còn là một vị tuổi già - nên Ngài mơ-màng tưởng giùm tôi chăng? Cũng có nhè! Nhưng cảm ơn Ngài! Hay thì theo, dù thì bỏ, tôi cho Xoe là một lối chơi vui, tao-nhả, chẳng hại đến phong-hóa, tôi cố lập lấy một ban Xoe thật khéo để làm vui cho Kê-son và nếu có dịp, cho các nơi khác nữa. Trò vui học lại của người! cũng có kẻ hẹp-hòi chê tôi,

Nhẫn bạn làng chơi

Chỉ có nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG 78, phố hàng Gai Hanoi, là nhà thuốc chuyên môn nghiên cứu thuốc nam, về khoa thuốc LẬU và GIANG MAI, chữa đủ các phương pháp, chóng khỏi, tuyệt căn, và không hại sự sinh dục. Lại có môn thuốc CAI NHA PHIẾN rất tài tình, chỉ chữa 3 ngày là bỏ hẳn được.

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG 78, Phố Hàng Gai, 78 HANOI

MỘT SỰ THAY ĐỔI LỚN TRONG HÀNG SÁCH

240 trang chữ 50 XU
140 bức ảnh 50 XU
bìa ba màu có tranh ảnh

NHỮNG THỜI-KỶ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

BÁN KHẮP CÁC NƠI Tặng thưởng nhiều thứ cho người đọc gấp nhiều lần giá quyển sách

.. xòe ! .. xòe !

nhưng Lai - châu cũng trong đất nước nhà, trò vui của Lai-châu là vui của nước nhà, tôi muốn bắt chước rồi giữ lấy làm cho thêm vui. Theo nhịp đàn sáo du-dương, tôi và bạn Xòe Kê-son vui cười « Xòe » một bài thật dài để cảm ơn Ngài đã « thù thực rằng không hề bao giờ có ý công-kích tôi. »

ĐINH-CÔNG-HUY
Kê-son - Hòa-Bình

Bức thư ngỏ...

(Chị em Xòe Kê-son kính gửi quan Tuần-Phủ Hòa-Bình)

Bàmm quan,

Cũng bởi một sự tình cờ được nghe đọc bài « Xòe, một lối chơi

mới» của quan đang trong báo Phong-Hóa, mà chị em bạn Xòe Kê-son chẳng được hài lòng...

Tôi, một người «chị cả» trong ban cũng chẳng hài lòng nên cũng chẳng quần tài sớ, thay mặt các chị em đem lời thô-mãng trình bày, mong quan hài lòng lượng xét.

« Không phải những điệu múa chỉ uốn-éo mình cách dâm-dăng... nhanh-nhẹn theo nhịp chân bước mau, hai cánh tay mềm-mại... và trông thấy thế, không ai nghĩ đến sự dâm-dục của phong-tục đồi bại... »

Đây, cái lối xòe của chúng tôi vui vẻ, dịu-dàng, không có hại cho phong-hóa, nó thanh-nhã, nó thực-thà như thế mà quan cho là « một

ÔNG ĐINH-CÔNG-XIÊN
nguyên-chánh quan-tổng
Tuần-phủ Hòa-Bình.
ghét xòe

món chơi có vẻ dâm-dăng» thì trước khi quan nói, có nhẽ, lưỡi quan chưa quay đủ bảy lần...!

Đem hết trí nghĩ để vào bước chân dịp dần, theo cho đúng điệu, nhẩy cho đúng bước, tôi đã thấy bạn hết cái trí nóng hơn đợi đến của tôi; tôi giám chắc tôi và người bạn trai giắt tôi nhẩy xòe chẳng còn trí dàu mà nghĩ đến sự dâm-dăng. Trí đã chẳng nghĩ đến sự dâm-dăng, óc tất chẳng dâm-dăng; óc đã chẳng dâm-dăng, người tất chẳng dâm-dăng; trò vui của người không dâm-dăng tất nhiên chẳng dâm-dăng. Tôi xin mạnh bạo phản đối ý quan mà treo lên đôi cao hồ rất to: « Xòe chẳng phải là một món chơi có vẻ dâm-dăng! Xòe vạn tuế! »

Xòe chẳng những giúp vui và tao nhã mà còn làm cho chị em cách nhau mấy quăng rùng, khuất nhau mấy quăng đôi, cũng được gần nhau luôn và nhờ vậy được thân nhau như chị em một nhà.

Bàmm quan, nếu quan rộng xét chút nữa thì đâu đến nỗi Xòe là một món chơi có vẻ dâm-dăng và chị em Xòe đâu đến nỗi — vì tình cờ nghe đọc bài của quan vừa đăng — mà chẳng được hài lòng. Tôi-nghiệp!

.... Theo bước chân dịp-dàng của quan Ân, chúng tôi đã tận tâm lập nên ban Xòe Kê-son, chúng tôi vẫn vững bước, vui cười « Xòe », « Xòe » mãi....

Thay mặt chị em bạn XÒE,
NANG-BA, Kê-son - Hòa-Bình

CÂU NÓI VÔ Ý

Hôm ấy, khán giả đông nghin-nghịt. Ban hát diễn tích tuồng: « Lưu-huyền-Đức tam thứ câu Không-Minh ».

Lúc Lưu-Bị đến nhà Không-Minh mới lần thứ hai. Quan-Công và Trương-Phi đứng ngoài ngõ đợi đã lâu, nóng ruột lắm.

Quan-Công hỏi Trương-Phi nói lời:

Này Trương đệ, cái lão Không-Minh ấy nó khó tính vô cùng, ít ra Lưu-dại-ca phải cầu, mới hẳn đến lần thứ ba mới được. Mà lần này mới là lần thứ hai thì chi bằng ta gọi Lưu-dại-ca về cho sớm để bạn sau sẽ đến.

Trương-Phi hỏi:

— Nhưng này, bớ nhĩ-ca, sao anh biết là anh em chúng mình phải mời Không-Minh đến lần thứ ba mới được?

Quan-Công:

— Có khó gì mà em chẳng hiểu? Em cứ về nhà gọi ngay truyện Tam-quốc-chi ra mà xem thì sẽ hiểu ngay.

Khán giả: ??? !!!

N. X. H

LẤY CHỒNG LÀM GÌ?

Trong buồng giấy một công-só. Ông phán ngồi ở bàn đầu một, thỉnh-thoảng lại ngừng đầu cúi một người đàn-bà như-quê trạc độ hai mươi tuổi, trông dễ thương.

Ông phán. — Tên chi là gì?

Người đàn-bà — Bẩm ông, tên con là Nguyễn-thị-Thị.

— Bao nhiêu tuổi?

— Bẩm, năm nay con hai mươi.

Ông phán nhìn người đàn-bà từ đầu đến chân, làm cho chị ta then cúi mặt xuống.

Ông phán (dịu dàng) — Thế cô em có chồng chưa?

Người đàn-bà. — Bẩm ông, con có chồng rồi.

— Lấy chồng được bao lâu?

— Bẩm mới được một tháng nay.

Ông phán thốt-bang (chối búi c. g. gát) — Chi lấy chồng làm gì?

Người đàn-bà mở to mắt ngạc-nhiên, rồi cúi đầu xuống, tay mân-mê vật áo.

Ông phán hỏi dồn — Thế nào, sao người ta hỏi lại không trả lời? Chi lấy chồng làm gì mới được chứ? Nói mau...

Người đàn-bà mặt đỏ bừng, nước mắt rơi xuống.

— Bẩm ông, lấy chồng làm gì, cái đó thì ông... ông về... ông hỏi bà phán con ở nhà ấy!

Ông phán (tĩnh ngữ) — Không, tôi hỏi chị lấy chồng làm gì, làm nghề gì, chứ còn lấy chồng để làm gì thì cái đó tùy nhà chị với chồng chị, à hơi dàu mà hỏi.

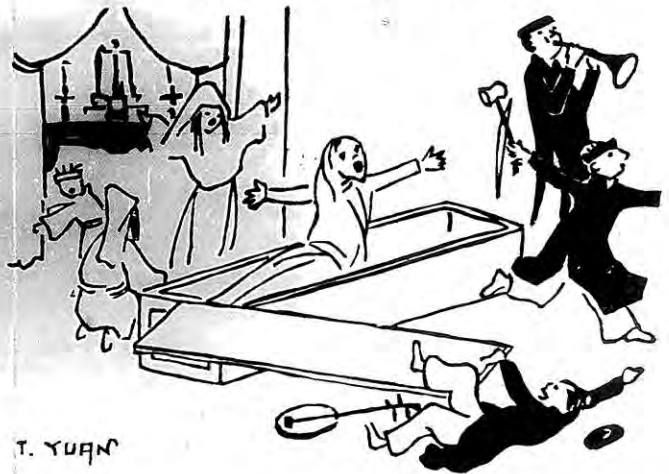
Nh. L.

BỨC THƯ PHẢN - NẢN

Một người bán báo ở Haiphong viết thư về phản-nản vì ông L... mua báo không trả tiền. Ông không trả tiền vì ông có một lễ riêng. Lễ riêng ấy đầu phải hay trái, người bán báo cũng thiệt 7 xu, mà thiệt vì ông. Người ta đi làm ăn, mỗi tuần-lễ đem lại tặng ông một vài cái nụ cười thì ông cũng nên vui cười mà giả lại cho người ta, làm gì 7 xu.

Tranh dư thi số 72

CHẾT CÒN GHÉT SÂU

T. TUẤN

Các bác hòa bình-bán cho vui xuân-nữ thăm làm!

Tờ giấy đỏ trong rạp Cinéma Palace

Bị đau quã tim đã lâu, các danh-y Nam-dịnh, Hải-phòng chữa mãi không khỏi, hết kế, định đi nhà thương St Paul điều-trị, đến Hanoi vào Palace xem thấy mảnh giấy đỏ bỏ trên ghế có mấy dòng như vậy:

« 139 Phố hàng rượu Nam-dịnh có hiệu thuốc chủ-nhân Vũ-duy-Thiện dit Thịnh-đức dược-phòng, chuyên nghề làm thuốc đã lâu, xem mạch không lấy tiền. Lậu, dương-mai, khí-hư v.v. toàn là các khoa chuyên môn ».

Đọc xong cũng tưởng như các thầy lang khác. Có chút việc về Nam-dịnh, lại thử thầy lang Thiện, thấy mạch hay nói cũng đúng, chữa có trong tuần lễ là bệnh khỏi. Vậy đáng mấy lời cảm ơn thầy.

NGUYỄN-LỢI-THIỆP

Diễn-chủ

NAM-ĐỊNH

Peintures GECKO

PHUNG-NHU-CUONG

N° 53, Rue de la Citadelle, Hanoi

Hiệu sơn THĂNG-LONG

(1) Huy toan giấu chị và nói đó là bức thư của bạn.

Song Mai hình như đọc được tư-tướng em và muốn tránh cho em một sự nói giỡn vô ích, liền cười gượng mà rằng:

— Anh ấy vẫn dùng thứ giấy viết thư ngày xưa nhỉ!

Huy nghe chị nói giật mình. Huy không ngờ tâm ái-tình của chị đối với Lộc lại bền chặt đến thế, trung-thành đến thế, ăn sâu vào tâm-tri đến nỗi nhớ lời những sự còn-con như mẫu giấy viết thư dùng sáu năm trước. Huy bỗng đem lòng thương-hại chị đã trong bao lâu vui gương để che sự nhỡ-nhưng, sống trong sự lãnh-đạm của cuộc đời hiện-tại để cố quên hết tình ân-ái của quãng đời quá khứ đầu buổi thanh-xuân.

— Cậu ơi! sao mẹ lại khóc kia! cậu ạ!

Huy nghe lời cháu gọi như câu trách mắng. Đưa mắt nhìn Mai thì hai giọt lệ trên gò má khiến Huy xiết bao hối-hận. Huy sẽ bảo chị:

— Chị nghĩ làm gì cho đau lòng. Con người như thế chả đáng được chị nhớ thương.

Huy vừa nói vừa toan xé bức thư. Mai vội gạt đi:

— Em cứ đưa cho chị xem!

— Thôi chị ạ, xem làm gì!

Ài kéo áo-Huy nắn-ni:

— Cậu cho mẹ tờ giấy xanh đi cậu! Để mẹ làm cho Ai cái thuyền!

Mai không để ý đến con, nói:

— Không hề gì mà! em cứ đưa cho chị xem.

(1) Xem Phong-Hóa từ số 36.

KHÁI-HUNG soạn

Huy có ý do-dự, thời chị đã sẽ giặt bức thư ở tay mở vội ra coi. Thư rằng:

Huyện Thạch-hà ngày 2 Mars 19...

« Em Huy,

«Tôi xin cậu cho phép tôi được gọi cậu là em và xưng anh với cậu như ngày xưa, như những ngày

lạ tội, và tỏ nỗi oan-uổng của anh...

« Thế nào, xin cậu trả lời cho biết, tôi sẽ xin đến ngay.

Kính thư,

Nguyễn-văn-Lộc »

Lời trong thư loanh-quanh, lung tung, khi xưng anh, em, khi xưng cậu, tôi, tỏ ra rằng khi viết thư Lộc

— Vàng.

Huy đáp lại vô-vấn thể, song vẫn hiểu rằng câu nói của chị có một nghĩa trái ngược lại, nghĩa là chị muốn bảo Huy cứ trả lời Lộc đi, Chàng dăm-dăm như chị, sẽ nói:

— Hay cứ để cho anh ấy đến.

Mai ngân-ngủ, ngẫm-ngẫm. Cái hình ảnh khinh bạc người ngoại vật vào trên xe nhà chạy lướt qua trong tâm-tri Mai, khiến nàng bỗng có vẻ mặt quả-quyet, rồi xe vụt bức thư ra, bảo em!

— Thôi! Nhất định thôi! Không trả lời gì hết!

Ài thấy mẹ giận-dữ xé tờ giấy đẹp thì mếu-máo:

— Sao mẹ lại xé của con ra?

Mai gương cười, cúi xuống bế con lên hôn trái nòng nài, có ngờ đâu rằng tình xưa còn ẩn trong tình mẫu-tử, và cái hôn kia chỉ là cái hôn tiếc một quãng đời đã mất.

Nhưng sao sau nam, sau nam vắng bật tin-tức, nay bỗng lại có bức thư của Lộc?

Chắc trong đời Lộc đã xảy ra một sự phi thường!

Thực vậy.

Hôm Lộc nhận được bức thư gửi cho Mai trong đựng cái giấy bạc hai chục, thì chàng cảm-tức đến mất ăn mất ngủ. Chàng không ngờ đâu một người chàng yêu thương chiều-chuộng, kính trọng đến thế mà lại nở lòng lừa dối chàng một cách khôn nạn, dè hèn đến thế.

Song chàng cũng chỉ mới ghen tuông, ngờ vực mà thôi. Đương tra xét dò la, thì thốt nhiên Mai và Huy

sung-sướng nhất trong đời ba chúng ta.

« Em ơi, anh là một người khôn nạn, một người có tội rất lớn đối với vợ anh và đối với em.

« Xin em làm ơn kêu van chị cho anh, tha thứ cho anh, — không, không thể tha thứ được, — nhưng rủ lòng thương cho phép anh đến

bản khoán, cảm-dộng lắm. Tay Mai cầm bức thư run lấy bầy, mặt Mai dần dần đỏ, rồi tái đi. Rồi Mai cắt giòng khăn-khăn, ướt những nước mắt đương tắc ở họng, sẽ bảo Huy:

— Thôi, em ạ!

Huy ngờ-ngác không hiểu. Mai lại nói luôn:

— Thôi, em ạ! Đừng trả lời nữa.

Hay rất mực, thực là tài Đùng không sai, ai cũng biết

Kinh trình các liệt-quí chưa-tôn biết rằng: Tôi là Thần-cốc-tử thầy tướng Quảng-Đông học đạo shinh-tông ở bên Trung-hoa, các tinh đầu đầu cũng có tiếng, nay sang Nam-Việt xem bói, xem tướng, xem số hà-lạc, và xem hết thầy các việc thuộc về âm-phần dương-trạch. Tôi hiện ở số nhà 40 phố hàng Bông-dềm, Hanoi.

Các đạo học mà tôi đem ra công-hiến liệt-quí đều là những môn lưu-truyền của tổ-tiên tôi chuyên-làm nghiên-cứu đã từ bốn năm đời đến nay và tôi cũng được có đẳng Di-nhân truyền-thụ các phép nhiệm-mầu, chẩn-lâm ôi-diêm những nơi bến khổ sống mà, báo rõ mọi điều tránh hung gặp cát, đoán ra một đời không sai. Ai muốn cầu việc hôn-nhân, gia-trạch, tử-tước hay là muốn cho buôn-bán phát-tài, công-danh quan-lạc, thọ yếu cùng thông các vận-hạn có thể chi-diểm hết cả, tôi đều có thể đoán trước được cả mười điều không sai một.

Nay kính bạch

Chủ-nhân: **THẦN-CỐC-TỬ**
40, Phố hàng Bông-dềm Hanoi

CUỘC XÒ SỐ

Đã được quan Đốc-lý ngài duyệt-y

Từ khi bản-hiệu bán mủ giá đặc-biệt (hai lần nửa chái bảo-hành một năm giá 1860) đã được nhiều ngài lại mua và bán kha. Vì cảm cái thịnh-tình ấy nên bản-hiệu có làm một thứ quà biếu bằng cuộc XÒ SỐ: kể từ nay ngài nào mua mủ cũng có phiếu rút Số. Số phiếu (Bon prime) chỉ có một nghìn cái thôi (1.000), bắt luận một tháng hay hai tháng mà hết một nghìn ấy thì bản-hiệu mở số ngay không chi-hoàn gì cả.

Những số trúng như sau này!

Hạng nhất (cái xe-đạp)	Đáng giá	40\$00
» Nhì (cái gương soi)	»	10.00
» Ba (đồng-hồ)	»	5.00
» Tư (cái khay khảm nhát-bản)	»	4.00
» Năm (đôi lọ nhát-bản)	»	2.50
» Sáu (bộ chén nhát-bản)	»	2.50
» Bảy (đôi giầy Ba-ta)	»	1.70
» Tám nửa tá mouchoir	»	1.20
» Chín (cái hộp sơn nhát-bản)	»	1.20
» Mười (cái bốtô bằng gỗ)	»	1.00

PHẠM-MẠNH-KHA

30, Phố hàng Bông, HANOI

chuyên kẻ biển lối mới

ATDAR

Nº7 RUE LAMBLÔT HANOI

thông hàng Mạnh gần hàng Hải

■ NHIỀU LỐI CHỮ MỚI ■

■ NHIỀU TAY VẼ KHÉO ■

CÓ NHÀ MỸ-THUẬT TRÔNG NHÌN

CÓ NHẬN CÁI

sơn, vôi, làm buồng học, vẽ

Quảng cáo trang hoàng

cửa hàng và trong nhà

XIN QUÝ KHÁCH ĐẾN XEM KIỂU

CÓ ĐỪNG QUÁ PHẦN BẠN MÙ HIẾU

Purblanc

MỠI BIẾT LA TRẮNG, KHÔNG THÔI

TAY, KHÔNG HẠI VAI, KHÔNG HAY O

bỏ nhà trốn đi. Mai đi đâu? Chẳng tự bởi lại tự trả lời: Còn đi đâu nữa? Bỏ với người tình-nhân, đi với người giữ cho hai chục bạc chứ còn đi đâu!

Sự ngờ ghét loài người bỗng đầy rẫy trong lòng chàng. Cái người mà chàng tưởng chỉ có tấm ái-tình trong sạch, chàng có ngờ đâu lại có tình bậy bạ như thế, lại có lòng tà dâm đến như thế.

Lộc giận quá, nổi lên, bức tức muốn khóc mà không khóc được! Chàng cũng chẳng nghĩ gì đến sự đi tìm kiếm!

Chàng cười chua chát nói một mình: « Tim!... Khốn nạn!... »

Chiều hôm ấy, chàng cáo ốm, xin phép nghỉ ở nhà. Bữa cơm chiều cũng không ăn. Rồi bây giờ tối lại phố H... thăm mẹ.

Bà ân nhắc thấy con bại mắt sâu hoắm, đen quầng, hai má hốc hác thì chạnh lòng thương và hỏi-hàn rằng mình quá tàn-nhân. Song nghĩ đến cái điệu kể vừa thi-hành đã có kết quả ngay, thì bà không thể không mừng thầm trong dạ. Bà vỗ hỏi Lộc: — Con sao thế?

Lộc không nghe thấy gì. Bà lại hỏi: — Con ốm đấy à?

Lộc bỗng ngồi phịch xuống ghế, bưng mắt khóc nức nỏ: — Bầm mẹ... con... Bà ân lại gần an ủi: — Con có điều gì cứ nói cho mẹ hay, con cứ lại để bụng cho thêm khổ.

Rồi bà dỗ cho Lộc khóc, vì bà biết rằng khóc được thể thì sự đau đớn sẽ theo giông lệ mà liền tan đi. Một lát sau, bà mới vỗ hỏi: — Mẹ nghe nói độ này con ham cờ bạc. Hay con lại thua thầy, rồi mang công mắc nợ vào đấy!

Lộc lau nước mắt, ngồi ngẫm nghĩ: — Bầm mẹ... nào con có... đánh bạc bao giờ đâu!

Rồi Lộc đem đầu đuôi câu chuyện kể cho mẹ nghe. Câu chuyện mà bà ân đã biết, từ bức thư đựng tờ giấy hai chục cho đến sự đi trốn của Mai. Bà ân nghe coa thuật chuyện, chốc chốc lại thở dài. Cái thở dài của người mẹ thương con, hay cái thở dài của người đàn bà bị lương tâm cắn rứt? Bà dỗ Lộc nói... nói mãi... thỉnh thoảng lại chêm một câu: — Khốn nạn!

Lộc dăm-dăm nhìn mẹ, nói tiếp: — Con xin mẹ tha tội cho con: chỉ vì con không vâng lời mẹ!

Bà thảng sủa, Lộc cười vợ. Vì hôn phận mới, Lộc một ngày một quên tình-ái xưa, cho đến khi linh ảnh

Mai xóa nhòa trong tâm trí. Đến nỗi hôm gặp Mai ở nhà họa-sĩ Bạch-Hải đi ra, chàng cũng không còn có lòng ghen tuông mà sự khinh-bi, khinh-bi lãnh-đạm đối với kẻ đã lừa dối chàng lại càng ăn sâu vào tâm trí chàng.

Ngày qua... tháng qua... năm qua... thời giờ lạnh lùng qua. Va cùng thời giờ lạnh lùng qua, những mẫu đời vô vị của Lộc. Vô vị rỗng tuếch... rỗng tuếch ái-tình.

Mà Lộc thì vẫn yêu vợ, yêu vì hôn phận, song cái ái-tình của con người ta chỉ một lần có. Tấm ái-tình thứ nhất ấy, Mai đã mang đi rồi, nó đã chôn sâu ở trong tâm can, trong linh hồn kẻ mà chàng không thể yêu được nữa, mà khốn thay! chàng vẫn không thể không yêu được.

Cái ái-tình vì hôn phận ba năm đầu đã đem đến cho vợ chồng chàng hai thằng con. Song có sinh mà không có dưỡng. Hai đứa bé đều chết cả.

Cuộc đời nhạt nhẽo càng thêm nhạt nhẽo, nhạt là đối với bà ân. Sự tập quán bắt buộc bà luôn luôn nghĩ tới những ý tưởng nỗi đời đống đống, đầy dãn châu chấu. Thế mà hai đứa thừa trong tôn của bà, lại kế tiếp nhau mà bỏ... Đau đớn cho bà biết bao!

Rồi bà sinh ra lo sợ. Lo sợ, tương lai... Đã hai năm nay, con dâu bà không thấy thái độ... Biết đâu hai đứa cháu bà chết lại không xảy ra bởi lòng quả báo... lòng oán giận của linh hồn... Xưa nay bà thường nghe truyện nhiều người rầy vợ, bỏ con, rồi sau không thể có con với người vợ khác được nữa... Bà cố tìm những chứng cứ cho cái thuyết ấy, thì bà thấy có nhiều người ở vào cái tình cảnh đó thật.

Nào có thể mà thôi đâu! Con dâu bà vì buồn bực, khổ sở, sinh ra gắt gỏng, hỗn xược với bà. Bà là người luôn luôn tôn trọng Khổng-giáo và những điều ngũ luân ngũ thường, thì chịu sao nổi cái nết bất hiếu, bất mục ấy của con dâu? Đến nỗi nhiều khi bà nghĩ lần thân, nói một mình: — Chỉ thương hại cho con Mai!

Câu ấy đã một vài lần lọt vào tai Lộc, khiến chàng sinh nghi-hoặc, ngờ rằng có sự bí-mật gì mà mẹ giấu mình.

Chàng đương để ý dò-xét thì tình-cờ một hôm ở huyện về chơi Hanoi (vì Lộc vừa được bổ đi Tri-huyện Thạch-hà), chàng đến xem những bức tranh của các nhà danh-họa bày bán ở trường Mỹ-thuat. Bỗng chàng như người bị thời-mên ở trước một

bức hình người ngồi mơ mộng. Đó là bức tranh vẽ Mai của họa-sĩ Bạch-Hải.

Cái nhan-sắc tinh tú, dịu dàng, e-lẻ, âu-yếm ở nét bút nhà danh-họa ra càng thêm tinh-tú, dịu-dàng, e-lẻ, âu-yếm, khiến Lộc ngây người đứng ngẫm như đương mơ-màng trong giấc mộng.

Bỗng than hồng phủ tro tàn lạnh! bị cái que rẽ cời-ra lại bùng-bùng bốc lửa nóng rực hơn xưa. Tình yêu thương đã hầu như vùi sâu, như người lạnh ở trong lòng, nay đứng trước ảnh người xưa, Lộc bỗng lại thấy nóng-nần, ngùn-ngụt... Bao nhiêu sự sảy ra năm, sáu năm về trước đã hầu như chết hẳn trong ký ức chàng, nay thốt-nhiên ngôn-ngang sống lại.

Lộc đứng ngắm bức tranh trong bao lâu không biết, mà chàng cũng chỉ ngắm có một bức ấy... Bỗng có người cười ở sau lưng chàng, khiến chàng quay vội lại. Một người ngà đầu chào chàng và hỏi: — Thưa ông, bức tranh có khá không?

— Thưa ông đẹp lắm! Bức tranh này của ông?

— Vâng, của tôi vẽ.

Lộc vụt nhớ lại hôm gặp Mai cũng vận bộ quần áo vẽ trong tranh từ trong nhà một người ở phố B... đi ra. Chàng dăm-dăm nhìn họa-sĩ, hỏi: — Ông ở phố B..., thưa ông có phải không?

— Vâng, tôi là Bạch-Hải ở phố B... ông có thư thả mời ông lại chơi.

Lộc mỉm cười, khen: — Chắc người làm kiến trúc cho ông cũng đẹp lắm!

Mặt Bạch-Hải long-lan chớp mau ở sau cặp kính sáng trong: — Đẹp lắm! Đẹp hơn người ở trong bức tranh nhiều!

Lộc hỏi lần-thần: — Chắc là người yêu của ông?

Bạch-Hải thờ dãi: — Người yêu trong mộng!

Lộc tỏ ý kinh-ngạc: — Sao vậy, thưa ông?

— Vì cô Mai tôi về đây là một người có trái tim sắt đá, không ai làm chuyện được nổi.

Lộc mỉm cười, chàng cười vì câu nói của họa-sĩ có vẻ câu kỹ, bông-bẩy, hay chàng cười vì một lẽ khác, vì một lẽ khôi-lạc? Chàng vỗ vỗ hời họa-sĩ: — Thưa ông, bức tranh này ông bán bao nhiêu tiền? Sao không thấy để giá như các bức khác?

Câu trả lời lanh-lung, khô-khàn như một bụi gỗ xuống bàn: — Tôi không bán!

Thật vậy, Lộc hỏi gan: — Sao đã hay ở đây, ông bán không bán?

— Không, không thể bán được!

— Đáng tiếc! Giá ông bán cho tôi bức tranh này, thì bao nhiêu tôi cũng mua.

— Không, thưa ông, ông trả bao nhiêu tôi cũng không bán.

Họa-sĩ cố tìm được một câu eo-y-y: — Ai lại bán cái kỷ-niệm êm-đềm của đời mình đi bao giờ?... Trừ ra ông là ông Lộc.

Mặt Lộc tái dần... Con Bạch-Hải thì dăm-dăm nhìn chàng như đem khoa tâm-lý ra mà quan sát điện-mạo chàng. Bỗng đột-ngột họa-sĩ hỏi Lộc: — Vì cớ gì, ông lại cần mua bức tranh ấy thế?... Còn chán bức khác đẹp hơn, sao ông không mua?

Lộc ấp-ung chưa kịp trả lời thì Bạch-Hải lại hỏi: — Hay chính ông là ông Lộc đấy?

Lộc cười gượng, chối: — Không!

Rồi cất mũ chào họa-sĩ: — Kính chào ông, chắc ông còn nhiều tranh ở nhà. Chiều nay ông có cho phép tôi lại xem không?

Bạch-Hải vui mừng: — Tôi lấy làm hân-hạnh mời ông lại chơi.

Chàng giờ tay bắt tay Lộc mà nói tiếp: — Vậy chiều nay 5 giờ tôi chờ đấy! Thế nào ông cũng lại nhé?

— Xin vâng.

(Còn nữa)

KHAI-HƯNG

Nam-thái

Các nhà đóng đồ hộp, như thuốc, sữa, dầu, sáp, sơn tây, v. v. Muốn cho tinh xảo đúng như hàng Âu Mỹ, xin chú ý đến nhà máy Nam-Thái ngô Nam-Thái (Khâm-Thiên) Hanoi chuyên môn chế tạo các thứ hộp, nắp chai, đủ mọi kiểu tối tân bằng kim khí.

MÂY NĂM TRỜI

Bấy lâu bà con đã quen dùng dầu Khuyh-Diệp mà phòng bệnh, trị bệnh. Số dầu Khuyh-Diệp bán ra càng ngày càng mạnh, chỉ vì càng lâu bà con càng nghiệm rằng dầu Khuyh-Diệp công-hiệu rõ-ràng, tiếng tăm xứng đáng.

Mà Khuyh-Diệp không thể là dầu xấu được, vì nếu là không hay, không tốt, không nhiều công-hiệu, thời hiệu Khuyh-Diệp làm sao mà càng ngày càng mở-mang thêm cho được. Bà con cũng rõ: sau cái ngày phát-đạt của Khuyh-Diệp, biết bao là thứ dầu khác ra đời, cốt ý tranh với Khuyh-Diệp, thứ tên này, thứ chất kia, mà rồi lần-lượt thứ chết trước thứ chết sau, vì chỉ được bà con dùng làm một đôi dạo thôi.

Dầu Khuyh-Diệp lại được không biết bao nhiêu là phần thưởng to trong các cuộc Đua-xiêu-lưu, lại được sở Phấn-Chất của nhà-nước nhận là dầu thật tốt, thời bà con tin dùng Khuyh-Diệp chính là

**TIN ĐÚNG
DÙNG NHÂM**

lắm vậy.

M. VIÊN-ĐỆ
Bến-Ngư — Huế

Dầu Hối-Thiên, chất măng-tá, một thứ nước, một thứ dẻ, cũng dùng trị bệnh. — Dầu Ba-Cô, dầu xức tóc thơm mùi bông sứ.

ĐÃ CÓ

Chemisette de tennis
Rất đẹp, rất bền
Áo cài khuy . . . . . 1\$20
Cà fermeture métallique. . . . 1.70

Maillot d'athlétisme
Đề tập thể - thao, hay mặc
lột mình rất dửng mỡ - hời
Giá từ . . . . . 0\$80 đến 0\$58

Hiệu dệt CỤ - CHUNG
100, Rue du Coton, Hanoi

Kể từ 12 Juillet này Công-ty Rượu Vạn-Vân sẽ công-hiến bá con một thứ rượu do Công-ty Vạn-Vân nấu theo lối cổ của các cụ.

Các Ngải dùng rượu ấy sẽ được vừa ý.

Tam-hùng chế-độ
(Le Triumvirat)

Ba tư bang của liên Văn-hóa phát-hành, thứ nào cũng có giá trị đặc-biệt, nên có thể gọi là tam-hùng.

Đĩa Linh-biểu độc, có 5 hàng, từ 5 xu đến 0\$80.

Đĩa Linh-biểu nước, chỉ ra một bang 0\$15 một ly.

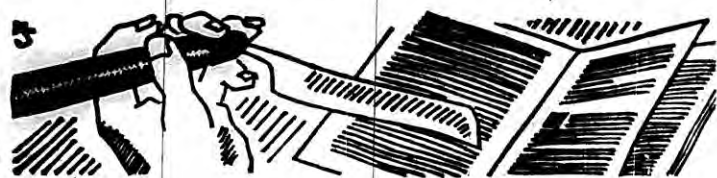
Britanniam Văn-hóa (trong sách, chất dẻo mà mịn, suốt bề rất trơn và dầm mà không nhớt, dùng trong 18 giờ mà tốc vẫn không xò).

Giá bán . . . . . 0\$10 một ly

Lưu đượm và mua, buồn, hoa-hồng rất hời.

Tổng đượm:
Tài Nam-dinh, Thái-bình, Ninh-bình;
Thành-Chương, 4 phố hàng Sắt Nam-dinh,
Tài Hào, Hà-phong và các hạt ở Bắc-kỳ;
M. Trương-trọng-Bình, Office Indochinoise du Travail, 81, phố hàng Long, Hanoi.

Tổng-phái-hành
VĂN-HÓA
(Mme TRẦN-THỊ-NHƯ-MÂN)
27, Rue Gia-long - Huế

NHỮNG HẠT ĐẬU ĐON

Đã trông thấy cộp chưa?

Trong bài « Cái lối thơ vô lối » (Dân-báo số 3 (1) trang đầu), ông Mỹ-Tử công-kích cô An-Điền có viết mấy câu cũng « vô lối » quá:

*Nhà họa-sĩ tuy theo thiên-từ của mình,
muôn vẽ rồng vẽ rắn chỉ chi cũng được,
nhưng có bao giờ vẽ cộp đi dưới nước,
hoặc cá lội trên mây đâu?*

Biết thì thừa thốt, không biết thì dựa cộp mà nghe!

Chưa trông thấy con cộp bao giờ mà dám bảo nó không đi dưới nước! Không những nó đi dưới nước được (đi qua suối) mà nó lại bơi lội được nữa kia! Vậy thì vẽ con cộp đi dưới nước có chi lạ mà cũng chỉ trích?

Đến về cá lội trên mây cũng có nhiều người vẽ nữa là! Mỹ-Tử không tin thì nên xem những tranh tàu vẽ cá hóa long. Và về thuật vẽ trang hoàng bài trí thì còn nhiều lỗi lạ chứ cứ gì về cá lội trên mây!

thế nào, nhưng câu giảng thì như thế này:

Chữ Báo 報 - Cũng là hai câu Kiều ghép lại thành chữ: bóng nguyệt là chữ nguyệt 月, mình chiếm bao trong chữ Bao 包 có chữ kỷ 己 là mình.

Chữ Báo 報 thuộc bộ nhục (肉, 月) là thịt thì làm gì có bóng nguyệt? Về cái học thịt ở trong bụng thì ai lại về có trăng đứng bên bao giờ?

Đó thế không trách chỉ được có 8 người đoán trúng. Vì giảng được câu đó bi hiểm ấy của Văn-Học tất cũng phải đốt một cách phi thường, hiểm có!

Đẽ hoa bấp cải.

Trích báo Đông-Phương số 886 trong câu truyện thứ tư « Vi bạn hy-sinh »:

Cái đóa hoa mơn-mòn ấy còn phải có tay chàng bần sĩ. . .

Thế thì cái đóa hoa mơn-mòn ấy có lẽ là đóa hoa bấp cải (chou-fleur)! Chữ đóa hoa hồng, hoa cúc cho chỉ đóa hoa tối nữa cũng khó lòng mà bôn sỏi được, đóa hoa ấy là trở người con gái đi nữa.

Thế thì sao lại còn tủi.

Cũng trong truyện ấy.

Lắm lúc chàng chắc Lê-Nương hẳn tủi thắm là đã ở phải người ý-trung-nhân như vậy.

Đã là ý-trung-nhân, nghĩa là người mà tâm trí Lê-Nương thường nhớ tới, thường yêu thương thì sao lại bảo là ở phải được, thời sao lại bảo có ấy tủi thắm được. Thời chắc lại cái chàng

Thì cứ nghĩ đi.

Cũng trong bài ấy:

. . . Đặt ra qui-mô phép tắc cho nhất định để công chúng người mũi thì đặt ra cũng là vô ích! Cái mũi của qui-mô phép tắc thì họa may có một mình Mỹ-Tử người thấy (cơngười thì người kỹ chữ đừng người qua nhé!)

Câu đố bí hiểm.

Văn-Học số 21 trang 81: « kết quả cuộc thi giải đố » chả biết câu ra thế

Tổ Quân quy-hóa kia có ý dịch sai mấy chữ ý-trung-nhân để cướp vợ bạn cho dễ dãi chứ gì?

Lương-tâm ai?

Cũng vẫn trong truyện ấy.

Thế là mánh-lạc a-linh đứ bỏi chằng làm cái việc mà chàng cũng biết là mất hết lương-tâm.

Ái mất hết lương-tâm? Cái việc mất hết lương-tâm thì có lẽ hơi vô-lý.

Đóng vai tướng hay kịch?

Trích trong bài « Trường thuật võ Landru » của Đuốc Nhà Nam mà Ngô-Báo đăng lại trong số 1780:

Đoan lĩnh sự này sắp đóng một vai quan hệ trong đời nó.

Đoan tính sự thì làm thế nào lại đóng được một vai, dù cho vai ấy có quan hệ đi nữa.

Định nghĩa đức tin.

Đó là một cái đầu đẽ một bài diễn thuyết đăng trong báo D.N.N. ra ngày 12-7-33. Diễn giả bát đầu

Đức tin là gì? Đức tin chúng ta đều biết là tri tin.

Thưa diễn-giã ai ai thì không hay, chữ Nhất-dao-Cao này quả không biết đức tin là tri tin. Đức tin là đức tin mà tri, tin là hai điều phân biệt tri và tin.

Thì sao diễn-giã không định nghĩa chữ đức tin cho giả giặn hơn chút nữa. Thì dụ:

Đức tin chúng ta đều biết là nhân, nghĩa, lễ, tri, tin.

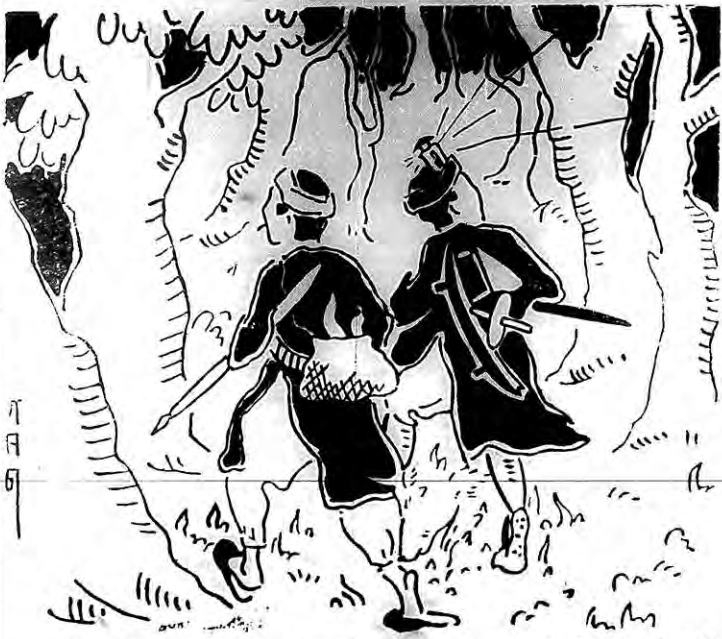
Không lời! (trong bát chẻ nhai)

Phong-Hóa số 54, trong « trong bôn bức tranh không lời » trang 5, có ba lời rưỡi:

1. Thưa các ngài (một lời)
2. Tinh cảnh viện ta ủy nị lâm (một lời)
3. Vạy ta phải quả quyết (một lời)
4. Khò, khò, khò. (nửa lời)

Vạy thì có tất cả những ba lời rưỡi, sao gọi là bôn bức tranh không lời được?

CUỘC SĂN ĐÊM

- Hai nhà đi săn đêm, dám hụi một con hươu, nó chạy ăn ở chỗ nào - các bạn tìm hộ.

NHẤT-DAO-CAO

HỘP - THƠ

Hôm 5 Juillet vừa rồi, bản-báo có nhận một tấm ngân-phiếu 1\$00 số 0.52 série 009.283 ở Hà-tĩnh, mà không có thơ, cũng không có tên người ở ngân-phiếu. Vạy ai đã gửi tấm ngân-phiếu ấy, xin cho bản-báo hỏi gấp.

Cô Bạch-Cúc = Đã nhận được - và đi có đọc kỹ - vì một lẽ riêng, muốn cũng không thể đăng được.

Ông D.X.K. Coton Hanoi = Sản lòng hoan nghênh - Ông cứ việc gửi. Có bài đăng lên báo sẽ có thơ sau.

Ông Bạch - Lâm Hanoi = Xin ông gửi tiếp cho đủ mới có thể đăng được.

Ông Việt-Hồng = Xin tùy ý ông.

Ông N.B.R. Chinoise Hải-dương = Chữ ông viết, có giới đọc được.

M. Ng-v-Ch. P.T.T. Ninh-binh = Tấm ngân-phiếu 1\$50 số 009.218.051 và 0\$10 bằng 2 cái tên của ngài, bản-báo đã nhận rồi.

M. V-T-Th. Radio local Saigon = Tấm ngân-phiếu 3\$00 số 006.223.082 của ngài, bản-báo đã nhận rồi.

M. L.K.L. à Ba-dồn = Hai tấm ngân-phiếu 1\$80 trước thì đến cuối tháng Mai là hết hạn, còn tấm ngân-phiếu 3\$00 số 009.282.024 là kể từ hôm 1er Juin 1933 cho đến 31 Mai 1934.

Cần nhiều Đại-ly để bán chiếc in hoa hồng thật nhiều cho hãng

“Impérial Jone”

Thư gửi về: 126, Rue de France, NAMDINH

Bán hàng bán đủ các thứ chiếc in tân thời giá hạ.

THÂN THUỐC LẬU

TU-NGOC-LIEN

1er

JUIN 1933

ĐÓN LÊN

HÀNG NGANG

SỐ 8 HANOI

HỜI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang eo giông hạt văn-minh ở xứ này thì các Ngải hiền ngay nên Âu-học là cần, nên bỏ gửi con sang Pháp, người thì trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mãn, vì gưi con đi xa có nhiều điều bất-tiện mà tìm nơi học đưong-đần nhiều thì khổ-khần, nên ông LEURET, cũ-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cứu-tố Toàn-Quyền Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nỗi yêu-cầu của các Ngải, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giới bên Pháp mà đả-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là:

Lycéeum libre HONG-BANG Hanoi

Trường tuy mới mở mà nhà học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-Lao, Cao-Miêu, Xiêm-La, Ấn-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, đó thì bằng tây (CEPF, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thì bằng bản-xứ (CEEI, CEPFI, DESPFI, Bacc. local). Số học-sinh đưong như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tự-thực này được phép mở đến ba Tô-tại và gậy đi đã các kỳ thi, mà quy-mô kỹ-luật theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở đư Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lambert) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-tùm, có chỗ cho lưu học-sinh đần ở ngay trong trường tiền ăn học không tính đầ.

Các lớp ngầ-hà số đầ. Năm học 1932-34 bắt đầ ngày: 1er Septembre bởi 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin chổn đầ-hà thì đầ 70 Hàng Trống hay viết thư đầ:

Monsieur le Directeur du Lycéeum libre Hong-Bang Hanoi.

CUỘC THI CHỌN TRUYỆN NGẮN

Bản báo dự-định chọn độ hai mươi truyện ngắn hay nhất trong số 52 truyện ngắn đã đăng trong Phong-Hóa từ số 14 đến nay, rồi sẽ đem in thành sách. Song bản báo không muốn tự chọn lấy. Sách in ra vì độc-giả, vậy chỉ những truyện nào độc-giả cho, là hay mới đem in thôi.

Muốn cho các bạn có một quyển sách để giữ làm kỷ-niệm mà trong đó toàn những truyện mà các bạn đã tự ý cho là hay, nên bản báo mới mở ra cuộc thi này để các bạn có quyền lựa chọn.

Vả cũng là một cuộc mua vui có ý nghĩa.

Bảng kê các truyện.

Nàng-chi-Lan của Từ-Ly. *Kong kô dai jin* của Khải-Hưng. — *Giết chồng báo thù chồng* của Báo-Son. — *Tiếng chó sủa* của Báo-Son. *Đi Nam-lý* của Khải-Hưng. — *Cái thư 50 năm* của Khải-Hưng. — *Cái hoa chanh* của Việt-Sinh. — *Song giờ Đồ-Sơn* của Khải-Hưng. — *Tiếng gọi cõi âm* của Báo-Son. — *Cái thông dơi* Tống của Khải-Hưng. — *Tình tuyệt vọng* của Khải-Hưng. — *Cái bánh ngọt* của Khải-Hưng. — *Ada Kwaben* của Khải-Hưng. — *Ausecoufem* của Tú-Mỡ. — *Hai nhát dao* của Hải-Băng. — *Lãng-mạn* của Khải-Hưng. — *Một đực cắt sắt* của Tú-Mỡ. — *Bạn, chỉ là bạn* của Khải-Hưng. — *Con hai bố* của Báo-Son. — *Chiều khách* của Nguyễn-công-Hoan. — *Vết máu* của Báo-Son. — *Thầy ma xuống thang gác* của Thế-Lữ. — *Nướccháy đời giông* của Báo-Son. — *Có áo tím* của Báo-Son. — *Con châu-châu ma* của Thế-Lữ. — *Dưới bóng hoa đào* của Khải-Hưng và Báo-Son. — *Kiêng* của Khải-Hưng. — *Bông hoa thủy-tiên* của Từ-Ly. — *Bông người trên sương mù* của Báo-Son. — *Gái vùng Lim* của Báo-Son. — *Cánh buồm trắng* của Từ-Ly. — *Hai linh hồn* của Khải-Hưng. — *Có gì* của Nguyễn-thuận-Hựu. — *Nàng mới trong rừng xuân* của Báo-Son. — *Bông người xưa* của D. N. — *Bầy bầy thư* của Vũ-đức-Mậu. — *Bên sông Hương* của Khải-Hưng.

Y Lan của Khải-Hưng. — *Véo von tiếng địch* của Khải-Hưng. — *Nghĩa cũ cười* của Khải-Hưng. — *Có But* của Thế-Lữ. — *Quả chùa Hương* của Tú-Mỡ và Khải-Hưng. — *Anh phải sống* của Khải-Hưng. — *Hai cô ảo quan* của Khải-Hưng. — *Trên sông Thương* của Lê-thành-Tĩnh. — *Con lợn lai* của Khải-Hưng. — *Đầu đường, só chọ* của Báo-Son. — *Tháng ngày* của Báo-Son. — *Giông máu dết quăng* của Thế-Lữ. — *Vì tình* của Thế-Lữ. — *Mười quả trứng vịt* của Hoàng-Uân.

Công việc của người dự-thí — Các bạn cứ tùy ý thích của mình chọn trong cái bảng kê này lấy 10 truyện và xếp thứ-tự 1, 2, 3... cho đến 10, và biên vào lá phiếu đăng cuối trang này rồi cắt lá phiếu ấy gửi đến nhà báo trước ngày 20 tháng 8 tây (*bài dự-thí này không viết lên lá phiếu thi không kô*).

Công việc của tòa báo — Sau khi đã nhận được các lá phiếu gửi đến trước ngày bế mạc cuộc thi, bản báo sẽ đưa theo các phiếu thi làm một cái bảng kê: truyện nào được nhiều phiếu bầu cho là nhất thì là nhất, đã lấy truyện thứ nhất rồi thì bỏ riêng ra và chọn lấy truyện thứ nhì nghĩa là truyện nào được nhiều phiếu bầu cho là nhất và là nhì hơn cả các truyện khác, rồi lại bỏ riêng ra, chọn đến truyện thứ ba... v... v... cho đến truyện thứ mười.

Như thế sẽ có cái bảng làm kiểu-mẫu về thứ-tự nhất, nhì các truyện. Thứ-tự trong bảng của người dự-thí nào mà đúng thứ-tự bảng kiểu-mẫu nhiều hơn hết là được nhất.

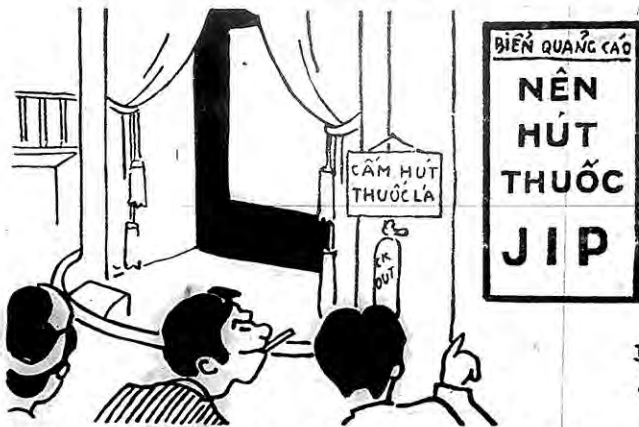
Các bạn phải tự ý suy nghĩ mà chọn, cấm bói, người nào bói thì không được thưởng.

AI cũng có quyền dự-thí, chỉ trừ có Từ-Ly-Từ vì Từ-Ly-Từ bảm độn tài lắm.

P. H. T. B.

* Giải thưởng nhất của báo Phong-Hóa tặng: hai chục bạc, một năm báo và một quyển Hòn bươm mỡ tiên in giấy thượng hạng, có chữ ký của tác-giả. Tất cả có 20 giải thưởng kỳ sau sẽ đáng đủ *

KHỔ NGHĨ THẬT!

— Tôi ngậm điếu thuốc này đã 15 phút mà vẫn lưỡng-lự không biết nên hút hay không nên hút.

KỊCH VUI

NGOÀI BÃI BÈ

Cậu vợ mà đương ngồi chơi trên bãi bê Đồ-Sơn.

Chàng có cách gì « tiêu thì giờ », cậu lấy cái vô hén súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm dêm lăm-bầm như người dong gao. Mợ ngồi nhìn mặt nước, nhìn trời, nhìn mây.

Bỗng cậu sực nhớ trong túi có tờ báo mới. Cậu giờ ra rồi bắt đầu đọc tiểu-thuyết « Lười tình » đang ở trang tư.

Mợ, từ này ngồi yên, hãy giữ lại thành ra hay nói:

— Cậu!

CẬU (vẫn đọc) — Gì thế mợ?

MỢ — Cậu nhìn hộ tôi một tí, hình như có con kiến nó cắn ở cổ tôi đây này.

CẬU (liếc mắt nhìn qua) — Có gì đâu!

(Rồi cậu lại cầm đầu xem truyện). Im lặng trong 60 giây.

MỢ — Cậu!

CẬU — ...

MỢ — Cậu! ... Tôi hỏi tí.

CẬU (ngừng lên) — Cái gì thế, mợ?

MỢ — Chiều hôm nay có một nhà bầy người ở Hanoi xuống đây, cậu ạ. Hai vợ chồng, hai người con trai, và ba cô con gái, có một cô xinh đào-đẽ (nhìn cậu).

CẬU — Thật à?

MỢ — Họ thuê mấy cái buồng ở cạnh buồng ta ấy, cậu ạ. Bà vợ hình như là cháu gái cụ cử hàng Địch-hôm nọ lại chơi với cậu ấy mà.

CẬU — Thế à?

CẬU lại đọc báo.

Im lặng trong 60 giây.

MỢ — (dùn vai bịt môi), Thó-bí! ... Cậu thó-bí lắm.

CẬU (đang mãi đọc) — Mợ nói phải lắm.

MỢ (phát câu) — Đến thế này là cùng... Cậu vô-ý-tử quá... Trong những lúc chỉ có tôi với cậu, mà cậu đi đọc nhất-trình! Cậu không thèm tiếp truyện tôi, cậu khinh tôi quá.

CẬU — (tĩnh ngữ). Ó hay! vì tôi đọc nhất-trình mà mợ... Mợ yêu quý của tôi ơi... đừng giận tôi nhé... Thôi, xin bà bớt giận làm lành... Đây tôi bỏ tờ báo đi nhé...

CẬU — (vứt tờ báo xuống đất, nhìn mợ). Hôm nay giới đẹp quá mợ nhỉ?

MỢ — Giỏi mắt quá.

Im lặng.

Im lặng.

Một phút, hai phút... mười phút.

Muốn « tiêu thì giờ » cậu ngồi nhìn mặt nước, nhìn trời, nhìn mây, mợ lấy cái vô hén súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm dêm lăm-bầm như người dong gao.

Bỗng mợ trông thấy tờ báo — Mợ giờ ra rồi bắt đầu đọc tiểu-thuyết « Lười tình » đang ở trang tư.

CẬU — Đây mợ.

MỢ — (vẫn đọc). Gì thế cậu?

CẬU — Mợ nhìn hộ tôi một tí, hình như có con kiến nó cắn ở cổ tôi đây này.

MỢ — (liếc mắt nhìn qua). Có gì đâu!

Rồi mợ lại cầm đầu xem truyện. Im lặng trong 60 giây.

CẬU — Mợ.

MỢ — ...

CẬU — Mợ... tôi hỏi tí.

MỢ — (ngừng lên) Cái gì thế, cậu?

CẬU — Cái nhà bầy người ở Hanoi xuống đây, bây giờ họ lại về Hanoi rồi.

MỢ — Thật à?

CẬU — Người ta về Hanoi, rồi người ta lại vừa xuống đây. Bà vợ hình như là con gái bà Nghị lang Bông hôm nọ lại chơi với mợ ấy mà?

MỢ — Thế à?

MỢ lại đọc báo.

Im lặng trong 60 giây.

CẬU — (dùn vai, bịt môi), Thó-bí! ... Mợ thó-bí lắm...

MỢ — (đang mãi đọc). Cậu nói phải lắm!

CẬU (phát câu). Đến thế này là cùng. Trong những lúc chỉ có tôi với mợ mà mợ đi đọc nhất-trình! Mợ khinh tôi quá.

MỢ — (tĩnh ngữ). Ó hay! vì tôi đọc nhất-trình mà cậu... Cậu đừng giận tôi nhé... Thôi, tôi xin ông bớt giận làm lành... Đây tôi bỏ tờ báo đi nhé.

MỢ — Vứt tờ báo xuống đất, nhìn cậu). Hôm nay giới đẹp quá cậu nhỉ.

CẬU — Giỏi mắt lạ!

Im lặng.

Im lặng.

Một phút, hai phút... mười phút.

Muốn « tiêu thì giờ » cậu lấy cái vô hén, súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm dêm lăm-bầm như người dong gao.

Mợ ngồi nhìn mặt nước như gì nhìn mây.

NGỌC-ĐÌNH và NHẬT-LINH

PHIẾU DỰ CUỘC THI CHỌN TRUYỆN NGẮN

Tên người dự thí
Chữ ở

BẢNG THỨ TỰ

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Ngoài phong-bì, xin để « Dự cuộc thi » và xin biên-tên thật. Xin gửi lá phiếu vào riêng một cái phong-bì, trong đừng có giấy má gì khác.

Nhà giồng răng TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lờ — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khổ khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Tin trong nước

Kỳ thi chữ Hán cho các viên tri-huyện.

Hanoi — Kỳ thi chữ Hán cho các viên tri-huyện và tri-huyện tri-pháp tập-sử sẽ mở vào ngày 20, 9 tại phủ Thống-sứ. Đơn xin ứng thí phải gửi đến phủ Thống-sứ trước ngày 20, 8.

Quan Toàn-quyền Pasquier sẽ được ra hạn ở Đông-dương chăng.

Theo báo Opinion, quan Toàn-quyền Pasquier có thể được ra hạn để giữ chức thủ-hiện ở Đông-dương một ít lâu nữa. Ngày tới nhiệm kỳ này từ năm 1928, tính đến nay là sắp mãn hạn năm.

Đạo-luật mới đổi việc phá thai.

Đạo-luật nghiêm trị tội phá thai mới ban hành. Kế nào gây nên tội phá thai sẽ bị tội từ 6 tháng tới 3 năm tù, bị phạt từ 100 tới 3,000 quan. Kế nào tuyên-truyền, cổ-động để người ta dùng chừa đẻ sẽ bị tù từ 1 tháng tới 6 tháng, bị phạt từ 100 tới 5,000 quan.

Tại Cẩn-thơ đã có một hội bóng tròn phụ-nữ nữa.

Cẩn-thơ — Theo chủ em câu trong ở Cẩn-vân, chỉ em ở Nam-chải, ngang chợ Cẩn-thơ cũng đã lập một hội bóng tròn phụ-nữ nữa.

Quan Thống-sứ Pagès về Pháp.

Quan Thống-sứ Pagès đã đáp tàu Claude Chappe vào Saigon để xuống tàu Aramis về Pháp. Quan Thanh-trà cảnh-trị và hành-chính Brède sẽ lên thay quan Thống-sứ Pagès trong khi đợi quan Thống-sứ Thoisance ở Pháp sang.

Nhóm đèn măng-sông bằng dầu dừa.

Saigon — Một người Annam mới tìm được cách nhóm đèn măng-sông bằng dầu dừa thay vào dầu cồn. Đèn hai môi thì măng-sông nóng và cũng sáng như đèn bằng cồn.

Hội-đồng các quan Thượng-thư.

Hội — Hội-đồng các quan Thượng-thư đã họp hôm 19, 7 để tranh luận luật tố-tụng của quan Cố-vân Collet vừa thảo xong. Các nghị-đề thảo một tờ dụ ban-hành luật ấy đã lên đức Hoàng-thượng duyệt-y sẽ mang công bố.

Tin Trung-Hoa

Cuộc hội-ngệ thứ hai tại Đại-liên.

Bắc-binh — Cũng vì sản khí kỷ-hiệp ở Bắc-dương, quân Nhật và Mãn vẫn không chịu

triệt về hết, nên mới có cuộc hội-ngệ thứ hai ở Đại-liên.

Sau cuộc hội-ngệ này lại sinh ra nhiều truyện rúc-rủ là người Nhật đòi rằng: khắp mặt Loan-đông, mỗi huyện đóng 500 quân Nhật, việc tri-an trong các chiến khu phải giao cho Lý-tế-Xuân duy-trì, đường xạ lừa Bắc-binh — Du-quan giao cho cơ ba nước Tàu, Nhật, Mãn cùng nhau quản-trì.

Chính-phủ Trung-ương định đánh P. N. Trương.

Bắc-binh — Sau khi P. N. Trương không theo bốn điều yêu cầu của chính-phủ Trung-ương thì chính-phủ Trung-ương định lấy võ-lực đối với P. N. Trương.

Quân Nhật, Hoa sung-dột.

Shanghai — Hai quân Nhật, Hoa lại sung-dật nhau ở biên giới Nhiệt-bà và Sát-cáp-Nhĩ vì bốn chiếc máy bay Nhật đã ném bom xuống vùng ấy sau khi P. N. Trương đánh quân Mãn đóng giữ ở biên giới Nhiệt-bà.

P. N. Trương vẫn đánh quân Nhật, Mãn.

Bắc-binh — P. N. Trương hết sức thu phục những đất đã mất, đã khôi-phục được ba huyện Cổ-nguyên, Khang-bào và Báo-xương. Hiện đương hiệp-lực với Lưu-quốc-Đường tiến đánh Đa-luân.

Tin Pháp

Manille — Nước Pháp mới nhân chìm cơn cơn-lao như ở vào giữa Đông-dương và Phi-luật-tân vì những cơn-lao này chưa nước nào nhân cả.

Tin Ấn

Cho phép ông Gandhi điều đình với Phó-vương Ấn-độ.

Bombay — Chính-phủ đã dự-định để ngăn ngừa phong-trào tiêu cực lại sắp nổi lên. Số quân của chính-phủ đã tăng và nếu có cần, sẽ bắt những tay lãnh-tu. Những đại biểu của quốc-gia hội-ngệ sắp họp nay mai sẽ cho phép Gandhi điều-đinh với Phó-vương Ấn-độ khi Phó-vương tới Pouna trong ngày hội nghị khai-mạc.

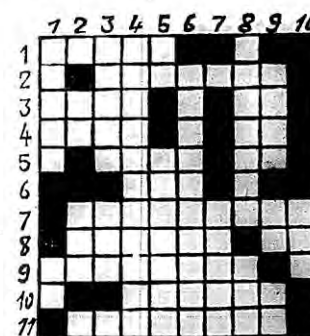
T. X. M.

CUỘC XÕ-XÕ Đông-dương học-xá

Saigon. — Hội 4 giáo dục tại Institut de Nha-Hat-tây đã mở cuộc xổ số Đông-dương học-xá. Những số sau này được trúng:

Số đặc-đặc 2 van		
080069		
Hai số trung mỗi số 1 van		
037944	— 070902	
4 số trung mỗi số 5 nghìn		
204580	— 127178	
038728	— 174087	
10 số sau này trúng 1,000p.		
045.591	048.483	
151.398	145.029	
162.578	083.541	
155.396	119.251	
050.181	045.365	
20 số sau này trúng 500		
080.041	118.001	071.801
160.294	127.518	091.110
123.077	059.161	117.653
201.918	019.759	141.054
180.057	017.714	180.054
091.211	056.278	092.731
172.594	150.237	

XẾP CHỮ Ô — Số 6

Ngang

1. — Bỏ gàn. — Chữ cảm. — 2. — Tiếng ngạc nhiên hay không bằng lòng. — Số số quàn. — 3. — Thứ đồ dùng trong bữa cơm. — Một con số. — Tiếng sùng hô. — 4. — Để đi bách bộ. — Chữ âm. — Một trong ngũ kinh. — 5. — Cây. — Thích miệng. — Mềm ra vì ấm. — 6. — Lời của « công-tử » nói với « tiểu-thư ». — Chữ cảm. — 7. — Bền chặt, không rời nhau ra (tiếng kép). — 8. — Thơ nhà Hán. — Không phải người khác. — 9. — Ghé tồm (tiếng nói chửi không mấy khi viết). — Hay đi với tiếng bẽ và nghĩa là cứng. — 10. — Chi chàng. — Không phải bán-nữ. — 11. — Những người được bá Lê-Dư du ngụ ở bộ. — Tri-Tri.

Độc

1. — Để chỉ chỉ khi người con trai. — Cũng như bán con gái. — 2. — Để cho ấm. Đi với tiếng sinh. — Tiếng khen, nói lớn. — Chữ cảm. — 3. — Đi với chữ thiên, để tả phong cảnh. — Muốn nhiều lợi, hay đi với lời. — 4. — Một cụ văn khố tiên. — 5. — Tiếng khóc chào đời. — Than oán (hử nho). — 6. — Lòng công chúng đối với một người có danh đương thời. — 7. — Chữ âm. — Để cho lạnh (theo câu tục-ngữ). — 8. — Lâm mồm (tiếng kép). Chứa nguyền. — 9. — Đợi bắt chiết-yêu cưới rủa ra tráo. — Không nhiều. — Một cái nhà không ai muốn ở mà ai cũng phải ở. — 10. — Tiếng xưng tôi của người trên.

Giải nghĩa số 5

Người nào trúng những số trên này thì đem số số đến trình ở phòng giấy ông Strindier, Thanh-trà (Châu-bà) và Hành-chính tại phủ Thống-đốc Nam-kỳ, rồi đến nhà Hồng-pháp ngân-hàng mở tỉnh.

Giới thiệu sách mới

Quản « Những thời kỳ trọng đại của nước Việt-Nam trong lúc hồi xuân » của Henri de Graulonde do T.T. và P.V. dịch có nội-rất về cuộc cải cách ngày 2 Mai tại triều-đình Huế.
 Xin giới thiệu thêm cùng độc-giả Phong-Hoa

Mãn nguyệt khai hoa

là quảng-cáo thứ RƯỢU CHÔI HOA-KY nhất từ đời Quý-bà, Quý-cao khi sinh nở xong xoa khắp chân tay, mình mẩy luôn luôn trong một cỡ, đã đỡ phải nằm than mà không lo bị cơn phong hàn từ bại nữa.
Hộp nhỏ 140 grs. giá 0\$50
Hộp nhỏ 75 grs. giá 0\$30
Đến kỳ Mãn- nguyệt khai-hoa nếu trở mặt vài hộp để khi sinh nở có sẵn mà xoa ngay thì tốt lắm, không thuốc nào bằng.
Có bán lẻ ở hiệu to các tỉnh.
NAM-TÂN
84, Phố Bonnal, Haiphong
Bán buôn và bán lẻ

TÌNH LÀ NỢ

Nợ tình chưa trả cho xong,
Mối tình còn chứt bên lòng chưa yên.
Nào ngờ tình'hoa kinh niên,
Tồn bao nhiêu sức bao tiền tình ơi.
Tình là cái nợ
Chốt vương vào khó gỡ cho ra.
Mãi đua vui tụyêt-nguyệt phong-hoa,
Nào nghĩ đến phong-ba liền đây.
Mãi-miết tình trường nhiều cái hại,
Ham mê sắc dục ít người hay.
Thối thừng chàm chốt đã nhúng tay,
Bận này thoát từ đây xin cách.
Thoát khỏi bởi tay nhà Vô-dịch.
Phố chợ Hòm 81 Kim-Hưng,
Bà kỳ tiếng đã vang lừng.
Đa tình khách: PHÚC-LAI-THÀNH

Kiểu nhà lối tối-tân

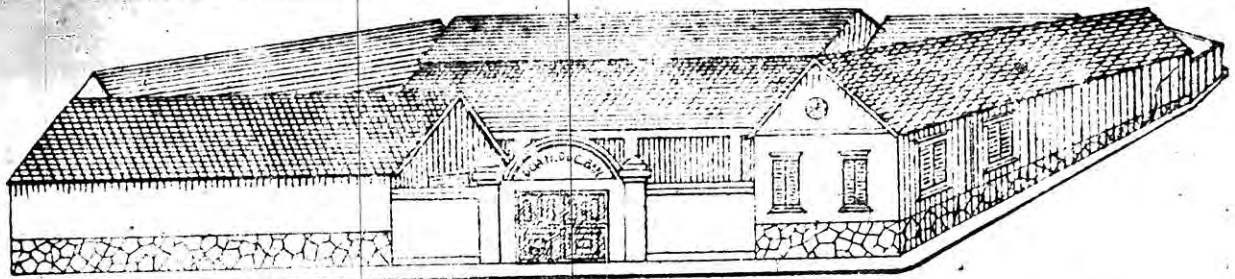
Vẽ kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay. — Bản-số đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-số xem đủ 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tình giá rất hạ để tạ các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-số trong 16 năm nay.
NHUẬN-ỐC
TOUT POUR ARCHITECTURE
163, Rue Lê-Lợi, — Hanoi
= (Gần trường Thê-Dục) =

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM
hiệu Bát-Tiên
Tơ tã, tơ tằm và tơ gấc — Bán buôn và bán tại
Hiệu TƯỜNG-AN
20, Hàng Gai, Hanoi
Giá phải chăng
ở xa xin viết thư về thương lượng

Thuốc tê-thấp gia-truyền

Ái bị chứng tê-thấp, nhức buổi gần xương, tê bì ngoài da, chân tay buồn mỏi thường khi đâm-dứt hình như kiến cắn, nên dùng thuốc thảo dược XONG-THÀNH là công hiệu, vì thuốc này hành khí-huyết, bổ gân cốt, trừ phong thấp, là môn thuốc gia-truyền đã ngao-trăm năm, xa gần nhiều người tin dùng mà ai ai cũng đều khỏi bệnh cả. Thuốc bộp ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00.
Bản-hiệu có bán thuốc gang-mai mỗi lọ 0\$80.
Thuốc lâu mỗi lọ 0\$10. Thuốc uống em hóa chứng khỏi bệnh, ai mắc bệnh tình xin mời tài dùng 1, 2 lọ mới biết là thuốc thần hiệu hơn mọi nơi. Khi đã khỏi bệnh tình nhưng còn óc độc, nên dùng 1, 2 hộp Đường-khi bổ-thần hoàn là dứt hết óc độc, mà ích lợi cho đường sinh-dục. Mỗi hộp 2\$00. Ở xa mua thuốc viết thư gửi về có thuốc tới nơi ngay.
XONG-THÀNH
227, Route de Huế (gần 24 gian)
HANOI

Cửa hàng bán
Nước Mắm
 82 Phố bờ sông
Hàng Nâu
 (Quai Clémenceau)
 HANOI
Phố bến
Tàu Thủy
 Rue Maréchal Foch
 HAIPHONG

XUỐNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN TẠI CAT-HẢI QUẢNG-YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do **M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN** quản trị lấy

ĐỒ-HỮU-HIỆU

TAILLEUR DIPLOMÉ DE L'ÉCOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS
 N° 41 Rue du Chanvre
 Coupe et façon impeccable et soignée adaptée à toutes anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Người làm nhà nên biết rằng:
 CHỈ Ở 42, Rue de Takou **MÔI CỐ**

KIẾN-TRÚC-SU'
 ARCHITECTES DIPLOMÉS

Chuyên môn vẽ Kiến-nhà.

Cùng các bạn xa gần của
«NHÂN-LOẠI»

Mấy tháng trước đây, tôi đã đem vào nhà vì có vài tờ riêng của báo này và tôi đã được tờ « Nhân-Loại » mà Chính-phủ đã cho phép từ cuối tháng October năm ngoái, nếu sự quá hạn, Chính-phủ đã đình tờ cũ giao cho hàng Phòng-báo-Thạch và Tu-dinh-Bình trông coi giúp và xuất bản tờ báo đó. Nhưng vì công việc thu-xếp chưa xong và sự lộn-hành lại hơi chậm, báo Nhân-Loại đang lờ ra số đầu, hôm 17 Mai 1933, lại không ra được, vì quá hạn đình một bảy hôm; tòa soạn-duyệt không duyệt y bài, nên báo không xuất bản được nữa.

Báo « Nhân-Loại » hết phép, không được xuất bản nữa, thế mà nơi đây có mấy tên trộm nhận là người của báo lấy tên báo đi « loe », bịp mấy bạn, làm sâu đục cơ thanh danh của báo. Vì lẽ đó, tôi là người có báo do tức là phải chịu trách-nhiệm cho báo, tôi xin các bạn xa gần, yêu tờ Nhân-Loại, biết cho rằng « Nhân-Loại » không được xuất bản nữa, mà trong hồ biên-tập báo « Nhân-Loại » trước đây cũng chỉ có các ông Đức, Thạch Thạch mà thôi. Nếu ai còn nêu danh báo Nhân-Loại làm điều gì lỗi với các bạn, tôi không chịu trách-nhiệm, xin các bạn biết cho.

ĐĂNG-TRỌNG-VIỆT

Nhật Tân

Tuần báo, lấy việc phụng-sứ chủ nghĩa quốc gia làm tôn-chỉ, sẽ ra đời ngày

2 AOUT
 tới đây

Báo này 12 trang, có nhiều hình ảnh, được phiên bản từ-phần trong học-giáo và báo-công-quả như sau đây:

GIÁ BAO

Một năm . . . 3.800
 Sáu tháng . . . 1.60
 Một số . . . 0.06

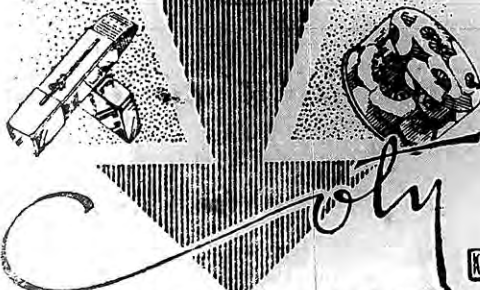
Vấn đề mua bán, thay quyền của và đăng dư-lý bản báo và các hình ảnh của báo này cho M. Do Van thanh nhàn.

BAO-QUẢN

15, rue des Cuir, HANOI

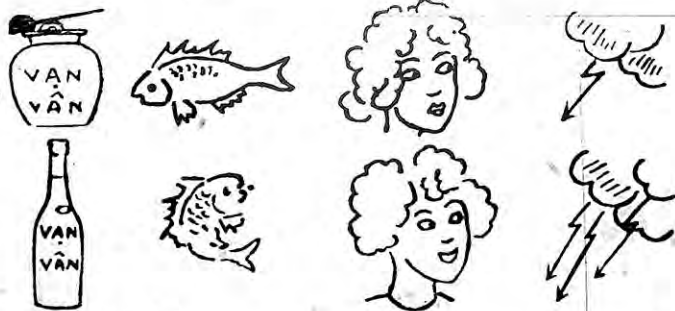

**KHẮP CÁC NƠI, CÁC ĐÀ
 LỊCH SỰ CHỈ ĐUNG PHÂN
 SÁP NƯỚC-HOÀ... HIỆU**

BÁNH BỐC GUYERLONDON & CO LTD 21, RUE JULES PERRY, HANOI 19, 82 ĐONG-KHÁNH HANOI

BỨC TRANH CỦA NGUYỄN-DÂN-GIÁM HÀ-DÔNG
 đồ các cô tân-thời.

Xin trả lời rằng:

Câu ca dao trước thì: Nước mắm Vạn-Vân cá rô Đầm-Sét.

Nay xin đổi hầu là: Rượu tâm Vạn-Vân cá rô Đầm-Sét.

1° - Giải thưởng 100 chai rượu về phần có M.T.T. Hanoi đoàn trưng.

2° - Giải thưởng nhì có L.M. Hanoi.

Cách ăn mặc của cô M.T.T.: áo crêpe diagonale, mũ phơn-phốt sôm (gris perle), quần bằng zéphir mũ trắng, giày peau de daim kiểu Barly, tóc vấn rối có một cái băng Hi-lap để giữ tóc.

Còn cô L.M. thì ăn mặc rất nhũn-nhần - Hai cô cùng đẹp bằng nhau.
N.D.G. Hà-dông

Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu **TƯỜNG-KỶ, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ**

Bán tại hiệu **TƯỜNG-KỶ**

78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường)
 và 44, phố hàng Bờ, Hanoi

Xưởng chế-tạo: Phú-Xá Hadong.

Có đặt đại-lý khắp tam Kỳ.

THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

Bệnh lậu mới phát ra mủ, ra máu, buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chưa khỏi dứt nọc, mỗi khi nóng rứa, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và rơm trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này dần khỏi dứt nọc. Thuốc đã mau khỏi, lại không công phát, nên được anh em chị em đồng-báo tin dùng mỗi ngày thêm đóng, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi dứt nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0040 một ống. Bệnh giang-mai, tìm-la phát hạch lên sỏi bóng rét lở loét quy-dầu đẹn sưng, rứt thịt, rứt đầu, nổi mề-đáy, ra mào gà, hoa khế, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là chữa-hiện, không hại sinh-dục. Cũng 0060 một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giấy-thếp đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG

88 - Route de Hué (ở cửa chợ Hóm) Hanoi - Téléphone 755

Pharmacie

HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DU'ÔNG

Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân : ông LAFON và ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỖ-ĐÀ VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIỆM)

Bàn hiệu có bán :

Thuốc chế theo đơn của Quan Bác-Sỹ

Thuốc chế-sản chữa đủ các bệnh

Các đở buộc thương-tích

Các khí-cụ để làm thuốc

Các chất hóa-học

Các đở trang-sức như phân, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT

VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.

THUỐC BÁN RẤT CHẠY

NÊN BAO GIỜ CŨNG MỚI.

Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.

Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.

Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.